

דו"ח מס' 14

מדד הדת והמדינה

2022

מדד הדת והמדינה 2022

אלול תשפ"ב - ספטמבר 2022

מהדורה מקוצרת

סוקרים:

רפי סמית ואולגה פניאל

מכון סמית למחקר

נכתב על ידי

הרב עו"ד אורי רגב

גרפים ועיצוב:

קרן ויזגן

**מדד הדת והמדינה מתאפשר בתמיכתה הנדיבה של קרן
משפחת ברגמן – סטנלי, מריון, פאול ואדוארד**

חדו"ש - לחופש דת ושוויון

רח' האומן 22, ירושלים 9342114. טל: 077-5304131, פקס: 077-5304130

דוא"ל: info@hiddush.org אתר: www.hiddush.org.il

תוכן עניינים

1	מבוא
3	האוכלוסיה היהודית רמת דתיות והשקפה פוליטית המערכת הפוליטית
4	צירוף המפלגות החרדיות לקואליציה
5	מינויי נציגי המפלגות החרדיות
6	תחבורה ציבורית בשבת
7	גיוס אברכים
9	תקציבי מדינה לשירותי ולמוסדות דת
10	הקצבות לישיבות
11	לימודי ליבה
12	השפעתם של נושאי דת ומדינה בשיקולי הצבעה
14	דירוג נושאי דת ומדינה החשובים לבוחרים
	ממצאים נוספים
16	הקונפליקטים העיקריים בחברה היהודית
17	חופש דת והפרדת דת ומדינה
18	אמון במוסדות הציבור
19	חופש נישואין
21	מודעות ותמיכה בשירותי דת אלטרנטיביים
23	שילוב חיילות ביחידות קרביות
24	פלורליזם יהודי
26	מעורבות יהדות התפוצות
27	תמיכת המדינה בהתחדשות יהודית
29	גיוור ויהדות ברה"מ לשעבר
31	תמיכה ביוזמת שר האוצר - חינוך חרדי
32	פטור משירות צבאי - תצהירי דתיות כוזבים

לכל קוראי וקוראות המדד שלום וברכה,

עמותת חדו"ש – לחופש דת ושוויון מתכבדת להציג את מדד הדת והמדינה השנתי שלה. זהו המדד ה-14 שמפרסמת חדו"ש, בערב השנה החדשה, מאז הקמתה ב-2009. המדד הוא הסקירה התקופתית השיטתית והמעמיקה היחידה מסוגה של עמדות הציבור היהודי הבוגר בישראל בנושאי הדת והמדינה. ממצאיו מציגים תמונה מקיפה של עמדות הציבור בנושאים שבלבית המחלוקת הציבורית בתחומים אלה, והשנה – תוך דגש מיוחד על סדר יומה של המדינה בתחומים אלה לקראת הבחירות הקרבות, ועמדות מצביעי המפלגות המתמודדות בהן.

המדד מנתח ומפלה את העמדות על פי השקפות דתיות ופוליטיות, השוואתן לאורך זמן, מרכיבי רקע רלוונטיים נוספים, דגש על כוונות ההצבעה, ועמדותיהם של אלה שטרם החליטו עבור מי יצביעו.

המסקנה העיקרית היא, שקיים פער אדיר במכלול נושאי הדת והמדינה בין המפלגות המבקשות להנהיג את הממשלה הבאה לבין הציבור שלטענתן הן מייצגות. במערכת הבחירות הנוכחית, בניגוד לקודמתה, לא רק הליכוד אלא גם שתי המפלגות הנוספות השואפות להנהיג את הקואליציה שתקום בעקבות הבחירות הצהירו על רצונן לשלב את המפלגות החרדיות בקואליציה זו, והמסר העולה מכך, באופן ישיר ומפורש או במשתמע, שתהיינה מוכנות לשלם את המחירים שיגבו מפלגות אלה עבור תמיכתן. באשר לליכוד, הדברים ידועים ומוכרים מן העבר, והמפלגות החרדיות מתוארות זה מכבר כ"שותפות הטבעיות". באשר ליש עתיד ולמחנה הממלכתי*, הרי צמיחתה ועלייתה של יש עתיד היו על תשתית מאבק לחופש דת, ואף כחול לבן בהנהגתו של בני גנץ פרסמה בסמוך לפני בחירות 2019 שלטי חוצות ענקיים עם הכיתוב: "רק כחול-לבן גדולה תקים ממשלת אחדות חילונית". המדד מצביע בעליל על כך שלא רק שרוב גדול בציבור היהודי הבוגר תומך בשינוי המציאות וביישומן המלא של הבטחות מגילת העצמאות בנושאי דת, אלא שזו עמדתם של רוב מצביעיהן של מפלגות הקואליציה הנוכחית, ואף של רוב מצביעי הליכוד.

במדד נבדקו בין השאר נושאי הדת והמדינה העיקריים שעל סדר היום הפוליטי, אשר המפלגות החרדיות יבקשו להכתיב כתנאי לתמיכתן, ולפיכך מעצבות רוב המפלגות במידה רבה את מצעיהן ואת המסרים לציבור על פיהם. לכך יוקדש חלקו הראשון של הדו"ח.

אנו עומדים בפני הסיבוב החמישי של בחירות לכנסת בתוך שלוש שנים. הגם שכפי שהמדד עצמו מגלה – בשנים האחרונות החריף המאבק בין ימין לשמאל פוליטי [אף שיש לציין כי במקרים רבים השימוש במושגים אלה כיום הוא במקרים רבים מלאכותי ותעמולתי] ותפס את הבכורה בדרוג חומרת נושאי המחלוקת הפנימיים בחברה היהודית – הרי נושאי דת ומדינה נמצאים במקום מרכזי. כך הדבר מאז נפלה הממשלה והוכרזו הבחירות הראשונות בסדרת סבבי הבחירות שהחלה בשנת 2019, ועד לנפילת הממשלה הנוכחית. אז היו אלה נושאי מיהו יהודי, מתווה הכותל וחוק הגיוס, ועתה ניתן האות להפלת הממשלה במחאתה של יו"ר הקואליציה דאז, ח"כ עידית סילמן, אשר הודיעה על פרישתה מן הקואליציה על רקע סוגיית החמץ בפסח בבתי החולים. גם סקרים אחרים מצביעים על מרכזיותם של נושאי הדת והמדינה, כמו למשל סקר הקול היהודי, המחקר החודשי הנערך על ידי מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה, שהתפרסם ב-31.8.22 ולפיו, בצד עמדת המפלגה בנושאי כלכלה ויוקר המחיה, אשר דורגה כצפוי ראשונה כגורם המשפיע ביותר על החלטת המרוואיינים לאיזו מפלגה להצביע, הרי בנושאי המהות קדם באופן משמעותי משקלה של עמדת המפלגה בנושאי דת ומדינה בקרב הציבור היהודי [16.8%] למשקלה של עמדת המפלגה בנושאי חוץ ובטחון [12.3%]!

נפנה אף לדעתו של אחד הפרשנים הפוליטיים הבכירים בישראל, אשר כתב בטורו השבועי בידיעות אחרונות: "הסקרים מלמדים שקו פרשת המים החדש בפוליטיקה אינו משפט נתניהו... הנושא הוא דת ומדינה... האם לשם ילכו הבחירות? לא בטוח. הנסיבות הפוליטיות כופות על המחנה השני איפוק אלקטורלי בשימוש בדגל החילוניות. כולם מקווים להקים ממשלה אחרי הבחירות בחסדי החרדים, ולכן נרתעים מהשימוש בפטיש התעמולתי היעיל האחרון שעוד נותר בארגז הכלים". [עמית סגל, 2.9.22]

*הקמתו של המחנה הממלכתי ארעה ימים אחדים לאחר עריכת הסקר, ולפיכך השאלון מתייחס עדיין למסגרת שקדמה לכך ונקראה "כחול לבן – תקווה החדשה", בהנהגת בני גנץ וגדעון סער, וטרם הצטרפותו של גדי איזניקוט

הממצאים מותירים מעט מקום לספק כי מפלגה אשר תניף את דגל חופש הדת והשוויון במערכת הבחירות ובפעולתה הפוליטית תזכה לפירות פוליטיים. אך מעבר לפירות אותן תקטוף, היא תגלה בכך נאמנות לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולציבור האזרחים, לרבות מצביעיהן. נתוני המדד עקביים במהלך השנים, ומלמדים עד כמה פוגעת ההתייחסות הצינית לערכי היסוד של שוויון, כבוד האדם, חירויות הפרט, חופש בחירה וכד' בכל הנוגע סוגיות הדת והמדינה, והעמדתם של ערכים אלה למכירה תמורת קולות. הדבר תורם תרומה משמעותית להמאסת הפוליטיקה על הציבור, מגביר את הציניות ביחס לשלטון, וגרם לחתירה תחת אושיות הדמוקרטיה הישראלית. ניתן למצוא את חותמם השלילי של אלה בשאלת הסקר העוסקת באמון הציבור במוסדות המדינה ובסקרים דומים הנערכים בשנים האחרונות, דוגמת סקרי מרכז ויטרבי, אשר חושף גם את תחושת אזלת היד של הציבור החש כי להצבעתו ולרצונו אין באמת השפעה רבה ולפיכך נמנע מלהצביע כלל. הממצאים גם מסבירים מדוע יש פוליטיקאים המבקשים לפגוע בעצמאותו ובסמכותו של בג"צ, ומדוע זה הדגל העיקרי שנושאות המפלגות החרדיות – לא משום ניתוקו של הבג"צ מן הציבור, במיוחד בנושאי דת ומדינה, אלא ההפך: משום שהוא חומת המגן העיקרית העומדת בדרכם לשיבוש ערכי הדמוקרטיה ושלטון החוק הבסיסיים. ממצאי מדד הדת והמדינה שבים ומצביעים על הפער הגובר בין הפוליטיקה לבין הציבור, והיקף התמיכה העצום בעקרונות שנחרתו במגילת העצמאות, אך ממתנינים עדיין למימוש המלא: "חופש דת ומצפון" ו"שוויון זכויות ... ללא הבדל דת".

המדד והשוואת נתוניו בעשר השנים האחרונות מוכיחים שבניגוד לרטוריקה הפוליטית השחוקה – הציבור מאס ב"סטטוס קוו" בנושאי דת. המדד שב ומפריך את הטענות בדבר "הרוב הדתי והמסורתי" התומך בשימורו ובהמשך הכפייה הדתית בנושאי שבת, נישואין, כשרות, מיהו יהודי ועוד. התנגדות נמרצת מביע הציבור גם לפריבילגיות אותן תובעות ומקבלות המפלגות החרדיות בתחום הגיוס, התקציבים, לימודי הליבה ועוד.

להלן הגרסה המקוצרת של דו"ח המדד. עיקרה הוא הצגת נושאי הדת והמדינה באמצעות הנתונים, המספרים והעיבוד הוויזואלי שלהם, ללא ניתוח מפורט. אנחנו מקווים שתמצאו ענין ושימוש בשתי הגרסאות.

נשמח לשמוע מכם משוב, ולהשיב לשאלות שיתעוררו אצל הקוראים והקוראות למקרא הנתונים וניתוחם. אנחנו כמובן עומדים לשירותכם בכל נושא הקשור לקידום חופש הדת והשוויון, ומעודדים אתכם במיוחד בעת הזאת להביע תמיכתכם בחזון של ישראל המבוסס על אדנים אלה של מגילת העצמאות. תוכלו לעשות זאת בנקל על ידי הוספת חתימתכם למסמך החזון למדינה יהודית ודמוקרטית, אשר כבר זכה לתמיכתם של רבנים, פעילים וארגונים מישראל ומן התפוצות, מכל זרמי היהדות וההשקפות הפוליטיות. ניתן לחתום על מסמך החזון כאן.

בברכת שנה טובה, שנת שלום, בריאות וחופש הדת והשוויון,

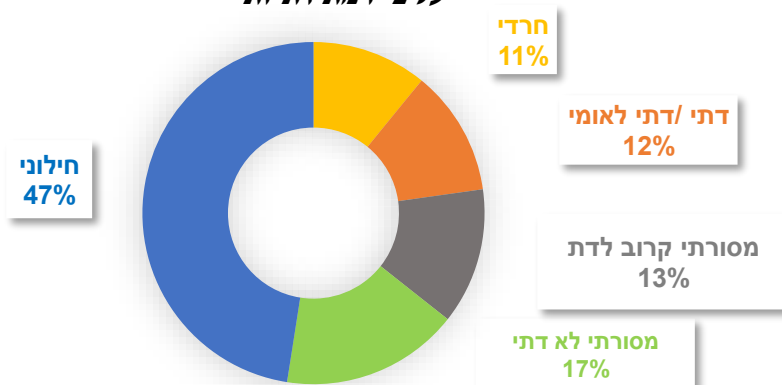

הרב אורי רגב, עו"ד
מנכ"ל חדו"ש – לחופש דת ושוויון

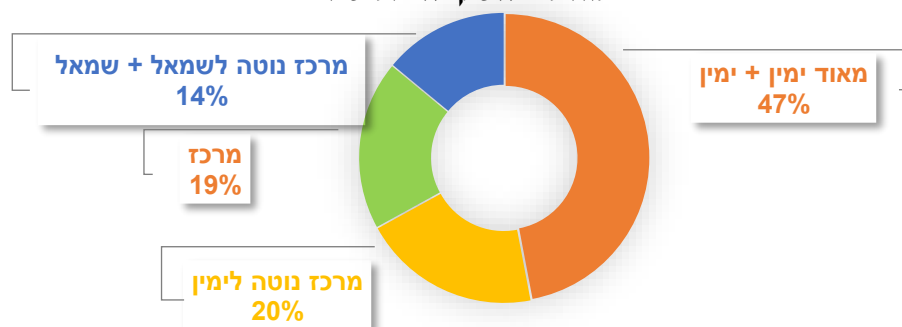
סקר מדד הדת והמדינה נערך טלפונית על ידי מכון סמית בין ה-11-9 באוגוסט 2022, על בסיס מדגם מורחב של 800 איש/ה המייצגים את האוכלוסייה היהודית הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה $\pm 3.5\%$

התפלגות האוכלוסיה היהודית הבוגרת בישראל על פי רמת דתיות והשקפת עולם פוליטית

התפלגות האוכלוסיה היהודית בישראל על פי רמת דתיות

פילוח לפי השקפה פוליטית

הקשר שבין רמת דתיות להשקפת עולם פוליטית

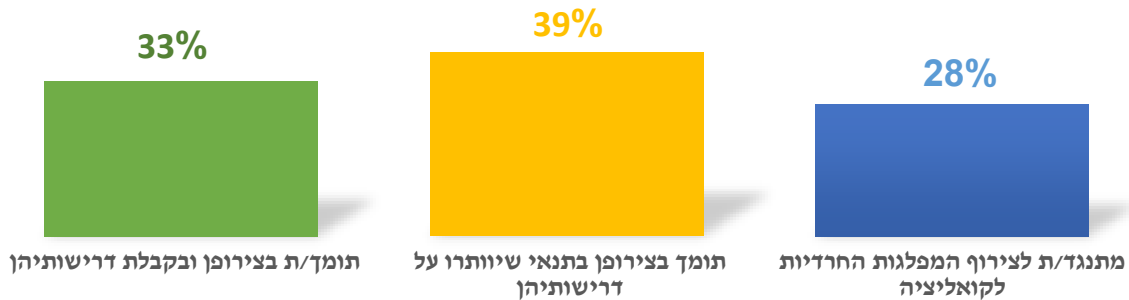
לפי רמת דתיות					סה"כ	
חילוני	מסורתי לא דתי	מסורתי קרוב לדת	דתי דתי לאומי	חרדי		
27%	46%	70%	71%	76%	47%	ימין
20%	28%	15%	24%	12%	20%	מרכז נטה לימין
29%	15%	10%	4%	8%	19%	מרכז
23%	11%	5%	1%	5%	14%	מרכז נטה לשמאל ושמאל

יחסו של הציבור היהודי הבוגר לסוגיות העומדות על סדר היום הפוליטי בזיקה לבחירות לכנסת והקמת הממשלה הבאה

❖ צירוף המפלגות החרדיות לקואליציה

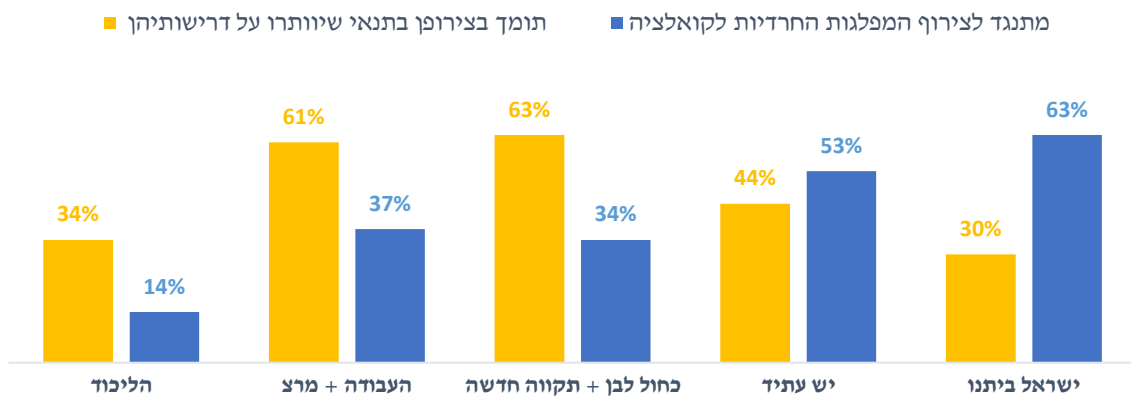
רק 33% תומכים בצירופן של המפלגות החרדיות לקואליציה וקבלת דרישותיהן בנושאי דת. 39% תומכים בצירופן אך בתנאי שיוותרו על דרישותיהן, ו-28% נוספים מתנגדים לצירוף המפלגות החרדיות לקואליציה.

עמדות הציבור כלפי צירוף המפלגות החרדיות לקואליציה (בקרוב בעלי הדעה 89%)

מקרב מצביעי יש עתיד וכחול-לבן - תקווה חדשה [כיום "המחנה הממלכתי"], תומכים רק 3% בצירוף המפלגות החרדיות וקבלת דרישותיהן! גם מצביעי הליכוד חצויים בנושא, ו-52% בלבד תומכים בכך.

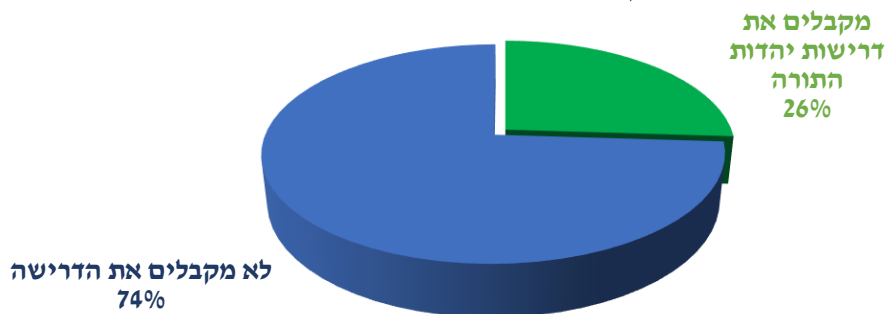
מתנגדים לשילוב המפלגות החרדיות בקואליציה או לקבלת דרישותיהן (על פי כוונת הצבעה היום, בקרב בעלי הדעה 89%)

❖ מינויים לנציגיהן

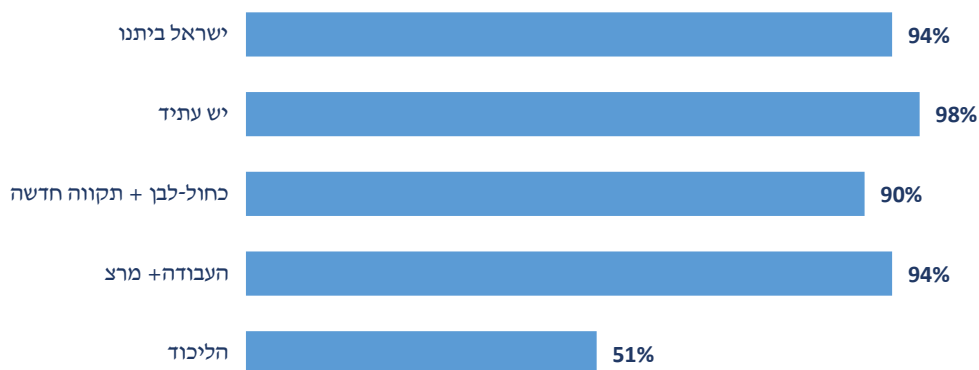
אם היתה לציבור אפשרות להשפיע על היענות לדרישה הצפויה של מפלגת יהדות התורה למנות את נציגיה לראשות ועדת הכספים ו/או ועדת חוקה, חוק ומשפט – אזי 74% מהמדגם המייצג של הציבור היהודי הבוגר [ללא חרדים, אשר לא נשאלו שאלה זו] השיבו כי לא היו מקבלים את הדרישה.

עמדות הציבור ביחס למינוי נציגים חרדים לתפקידי ראשי ועדות (ועדת הכספים, וועדת חוקה חוק ומשפט) בקרב בעלי הדעה 77%

מעניין לראות שלא רק 90% ממצביעי כחול-לבן – תקווה חדשה ו-98% ממצביעי יש עתיד שותפים להתנגדות לקבלת דרישה זו, אלא גם 51% של מצביעי הליכוד.

מתנגדים למינוי נציגים חרדים לתפקידי ראשי ועדות (ועדת הכספים, וועדת חוקה חוק ומשפט) (פילוח לפי כוונת הצבעה)

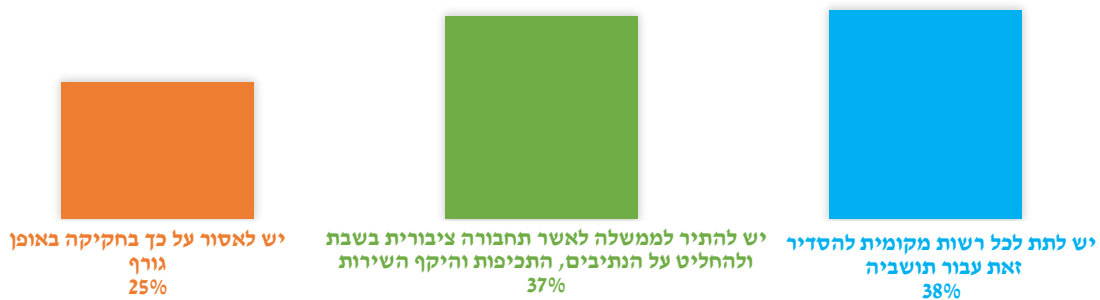

❖ תחבורה ציבורית בשבת

רק 25% בדעה כי יש לאסור בחוק על תחבורה ציבורית בשבת, בעוד ש-75% תומכים במתן היתר, בין אם באמצעות הרשויות המקומיות שיוכלו להסדיר זאת כל אחת עבורה תושביה [38%], ובין אם על ידי הממשלה, אשר תחליט על הנתבים, התכיפות והיקף השירות [37%].

עמדות הציבור ביחס לתחבורה ציבורית בשבת (בקרב בעלי הדעה 96%)

גם בקרב מצביעי הליכוד רק 31% בדעה שיש לאסור על תחבורה ציבורית בשבת. בקרב מצביעי המפלגות האזרחיות בקואליציה הנוכחית אחוז התמיכה באיסור הוא 5%-0.

תומכים בהנהגת תחבורה ציבורית (פילוח לפי כוונת הצבעה, בקרב בעלי דעה 96%)

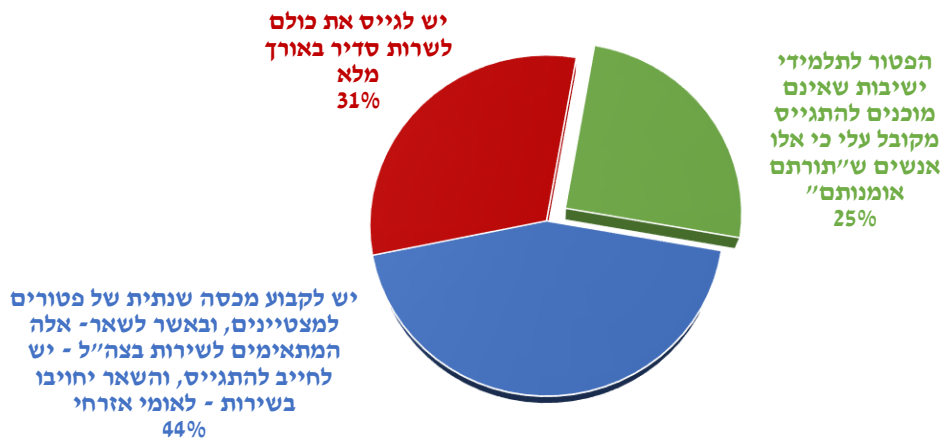
■ יש להתיר לממשלה לאשר תחבורה ציבורית בשבת ■ יש לתת לכל רשות מקומית להסדיר את זה עבור תושביה

פילוח הממצאים על פי הנתונים שעלו בסקר באשר למידת שמירת השבת של המשתתפים במדגם מלמדת כי בקרב אלה השומרים שבת על פי ההלכה [27% מן המדגם] רובם [74%] תומכים באיסור תחבורה ציבורית בשבת בחקיקה, אך גם בקרב קבוצה זו 26% בדעה כי יש לאפשר לרשויות המקומיות [19%] או לממשלה [7%] להתיר תחבורה ציבורית בשבת. בקרב אלה שהשיבו כי הם שומרים על חלק ממצוות השבת [כגון הדלקת נרות וקידוש] עולה התמיכה במתן היתר לתחבורה ציבורית בשבת באמצעות הממשלה או הרשויות המקומיות לכ-4.3%.

❖ גיוס אברכים

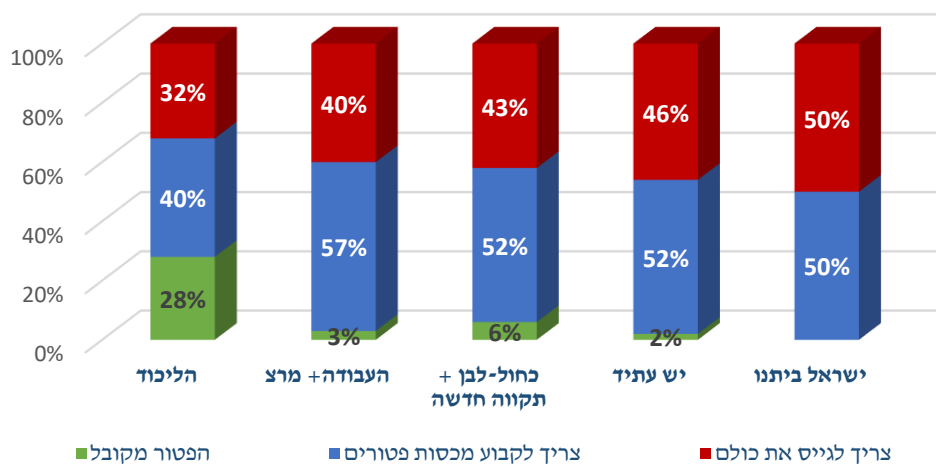
לאחר הבחירות ישוב נושא חוק הגיוס לכנסת ולבג"צ, שכן יכנס לתוקפו ביטול החוק הנוכחי על ידי בג"צ, אשר פסק כי הפטור ההמוני הניתן מכוחו אינו חוקתי, וזה אחד הנושאים המרכזיים שיתבעו המפלגות החרדיות להסדיר באופן שימנע את גיוס האברכים, מצאנו כי רק 25% תומכים במתן פטור משירות צבאי לתלמידי ישיבות. 44% בדעה כי יש לקבוע מכסה שנתית מוגבלת של פטורים למצטיינים, ובאשר לשאר – אלה המתאימים לשירות בצה"ל יגויסו, והשאר – יחויבו בשירות לאומי אזרחי. 31% בדעה כי יש לגייס את כולם לשירות סדיר באורך מלא.

עמדות הציבור ביחס לגיוס בחורי ישיבות
(בקרב בעלי הדעה 95%)

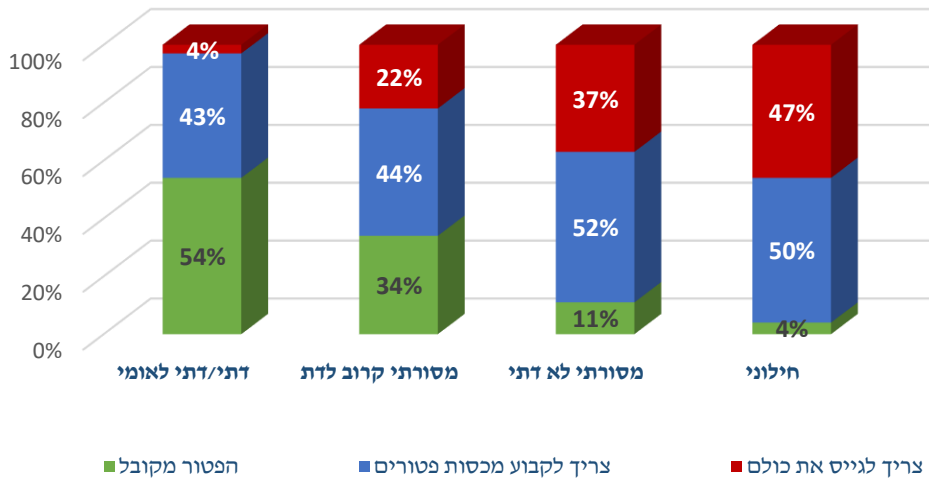

יודגש כי גם בקרב מצביעי הליכוד רק 28% תומכים בפטור, ו-32% בדעה כי יש לגייס את כולם לשירות סדיר מלא. בקרב מצביעי מפלגות הקואליציה האזרחיות שיעור התמיכה בפטור אפסי [0-6%

עמדות הציבור ביחס לגיוס בחורי ישיבות
(על פי כוונת הצבעה)

עמדות הציבור ביחס לגיוס בחורי ישיבות
(על פי רמת דתיות)

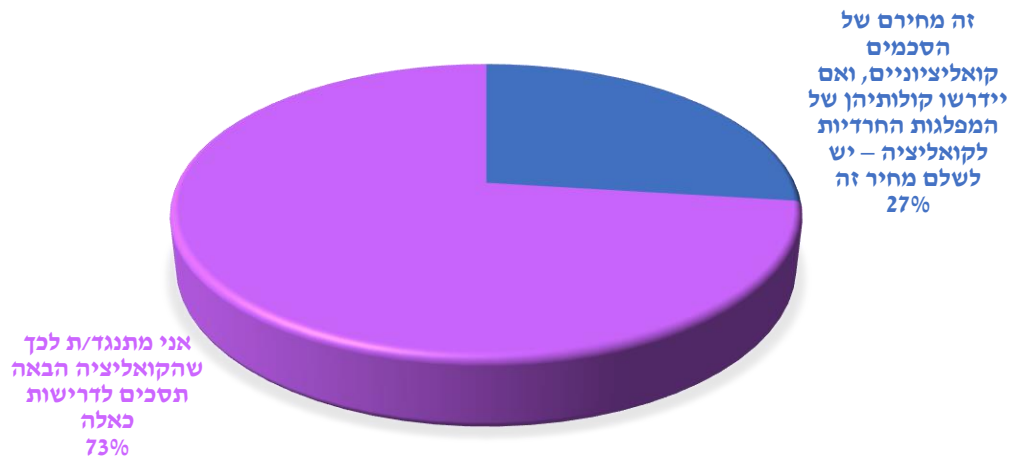
❖ תקציבי מדינה לשירותי ולמוסדות דת

שאלנו בדבר הכרזתו של מנהיג ש"ס, הרב אריה דרעי, כי "כשנחזור – נדרוש את הכספים במספרים של מיליארדים, ובתוך ספר התקציב".

73% מתנגדים לכך שהקואליציה הבאה תסכים לדרישות כאלה, ובהם אף 59% ממצביעי הליכוד.

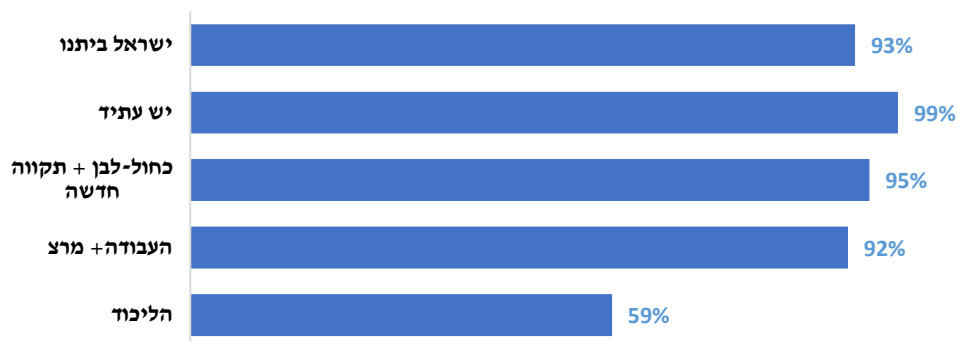
עמדות הציבור ביחס לדרישת מיליארדים והכנסתם לספר התקציב

(בקרוב בעלי הדעה 87%)

מתנגדים לדרישת מיליארדים והכנסתם לספר התקציב

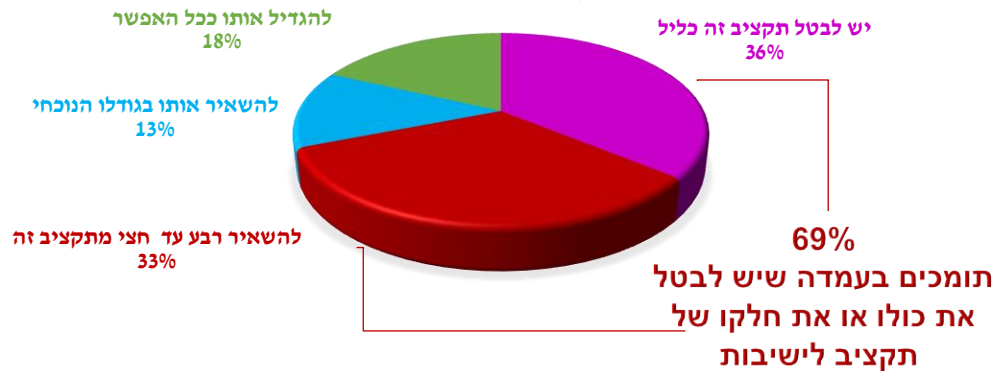
(פילוח לפי כוונת הצבעה)

❖ הקצבות לישיבות

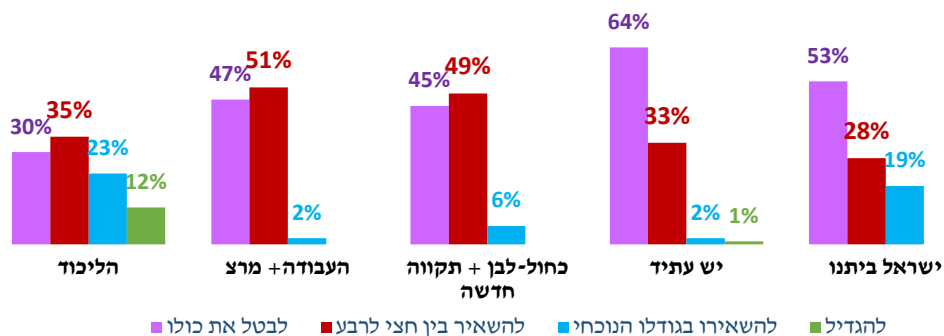
69% בדעה כי יש לבטל [36%] או לקצץ באופן משמעותי [33%] את התמיכה בישיבות, העומדת כיום על כמיליארד ורבע ₪. 13% בדעה כי יש להשאירו בגודלו הנוכחי, ו-18% - כי יש להגדילו.

עמדות הציבור ביחס להקצבות לישיבות (בקרוב בעלי הדעה 90%)

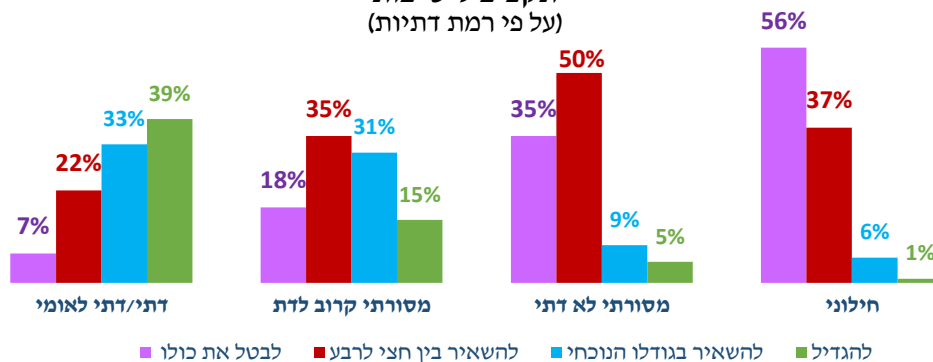

גם בקרב מצביעי הליכוד 65% תומכים בביטול התמיכה או בקיצוצה. בקרב הציבור החילוני תומכים 93% בביטולו או קיצוצו, וכך אף 85% מן הציבור המסורתי-לא-דתי.

עמדות הציבור ביחס להקצבות לישיבות (פילוח לפי כוונת הצבעה)

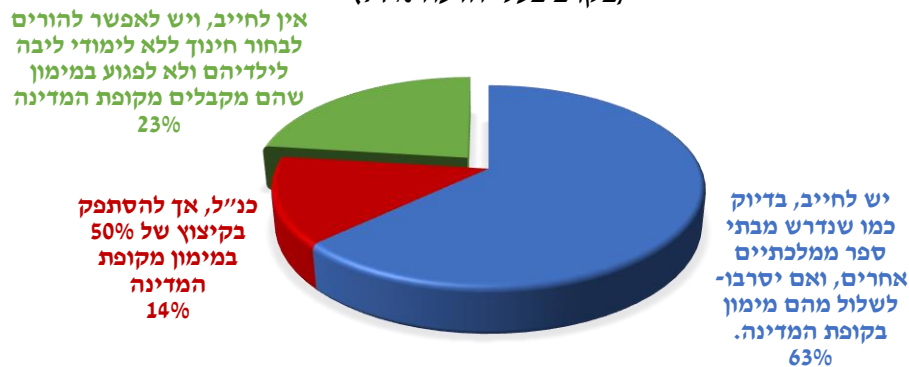
תומכים בעמדה לבטל את כולו או את חלקו של תקציב לישיבות (על פי רמת דתיות)

❖ לימודי ליבה

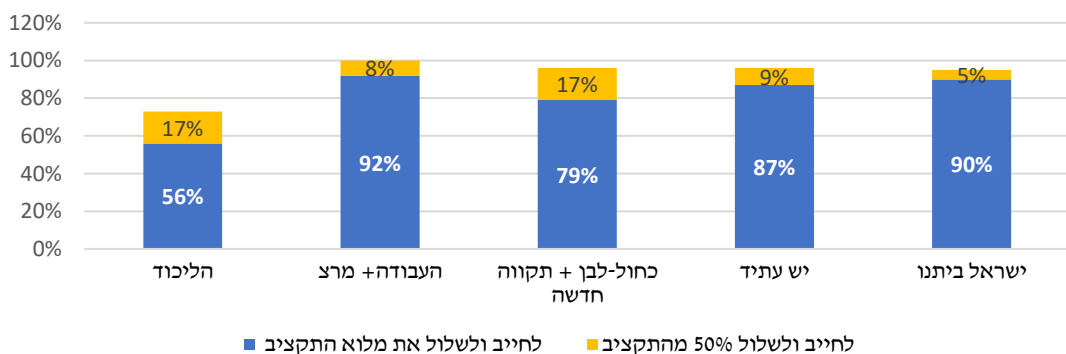
77% בדעה כי יש לחייב את בתי הספר החרדים לבנים ללמוד מקצועות ליבה, כולל מתמטיקה, אנגלית ומדעים [63% בדעה כי יש לשלול מהם מימון מקופת המדינה אם יסרבו ללמוד מקצועות אלה כפי שנדרשים לעשות זאת בתי הספר בחינוך הממלכתי. 14% נוספים בדעה כי יש להסתפק בקיצוץ של 50% מתקציבי המדינה הניתנים להם אם יסרבו].

עמדות הציבור ביחס לחיוב לימודי ליבה במוסדות החינוך החרדיים המקבלים מימון מהמדינה
(בקרוב בעלי הדעה 94%)

זו גם עמדתם של 73% ממצביעי הליכוד ו-61% ממצביעי הציונות הדתית. רק 23% בדעה כי יש לאפשר להורים לבחור חינוך ללא לימודי ליבה ולקבל מימון מלא מקופת המדינה. שיעור אפסי של מצביעי מפלגות הקואליציה האזרחיות בדעה זו [0-6%].

תמיכה בביטול / ביטול חלקי של תקצוב מוסדות חינוך שלא מלמדים מקצועות ליבה
(פילוח לפי כוונת הצבעה)

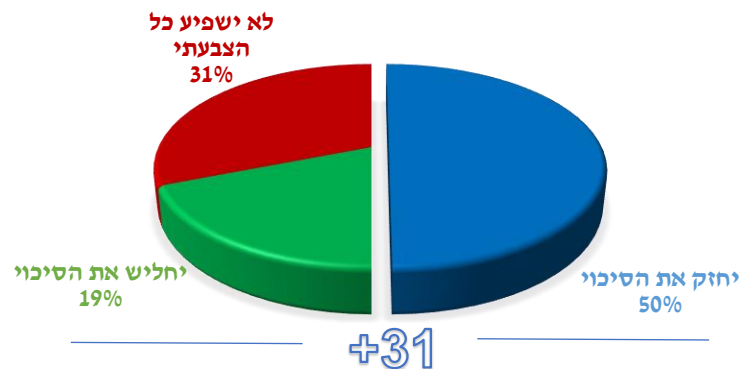

שאלנו גם שאלות קשורות בנושא בחינות המיצב ובקשר ליוזמתו של שר האוצר לקצץ בתקציבי רשתות החינוך החרדיות. בנספח ניתן לראות את נתוני תמיכת הרוב הגדול ביוזמתו של שר האוצר ליברמן לקצץ 25% מתקציבי רשתות החינוך החרדי ולהתנות את קבלתם בעמידה של התלמידים במבחנים חיצוניים במקצועות הליבה.

❖ משקלם של נושאי דת ומדינה בשיקולי ההצבעה

אחוז המשיבים שעמדתה של מפלגה בעד חופש דת ושוויון, כגון תחבורה ציבורית בשבת, נישואים וגירושים אזרחיים, גיוס אברכים, מניעת הדרת נשים וכו' תחזק את הסיכוי שיצביעו עבורה [50%], גבוה ב-31% בהשוואה לאחוז המשיבים שעמדה כזו תחליש את הסיכוי שיצביעו עבורה [19%]. 67% השיבו שהדבר יחזק את הסיכוי שיצביעו עבור מפלגה כזאת, בהשוואה ל-8% בלבד שהשיבו כי הדבר יקטין את הסיכוי, ו-14% שהשיבו כי לכך אין השפעה על הצבעתם.

סיכויי הצבעה למפלגה שתתחייב לפעול לקידום חופש דת ושוויון
(בקרוב בעלי הדעה 91%)

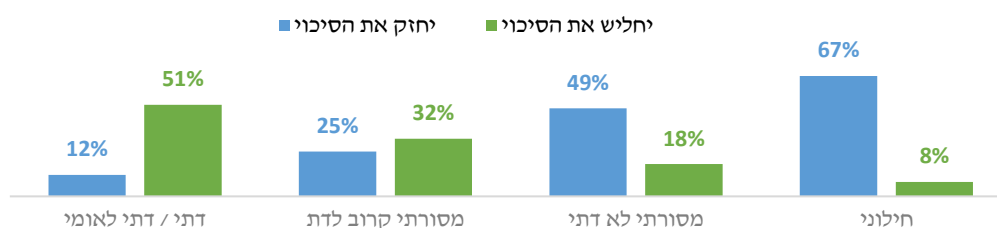

לנתון זה יש חשיבות מיוחדת לנוכח העובדה שרוב מצביעי יש עתיד, המחנה החילוני, העבודה, ישראל ביתנו ומרצ הם חילונים וכי מפלגות אלה מתחרות על קולותיהם. יתר על כן, כמחצית [46%] מן המתלבטים באשר להצבעתם הם חילונים.

השפעה על סיכויי הצבעה למפלגה שמקדמת חופש דת ושוויון
(פילוח על פי כוונת הצבעה)

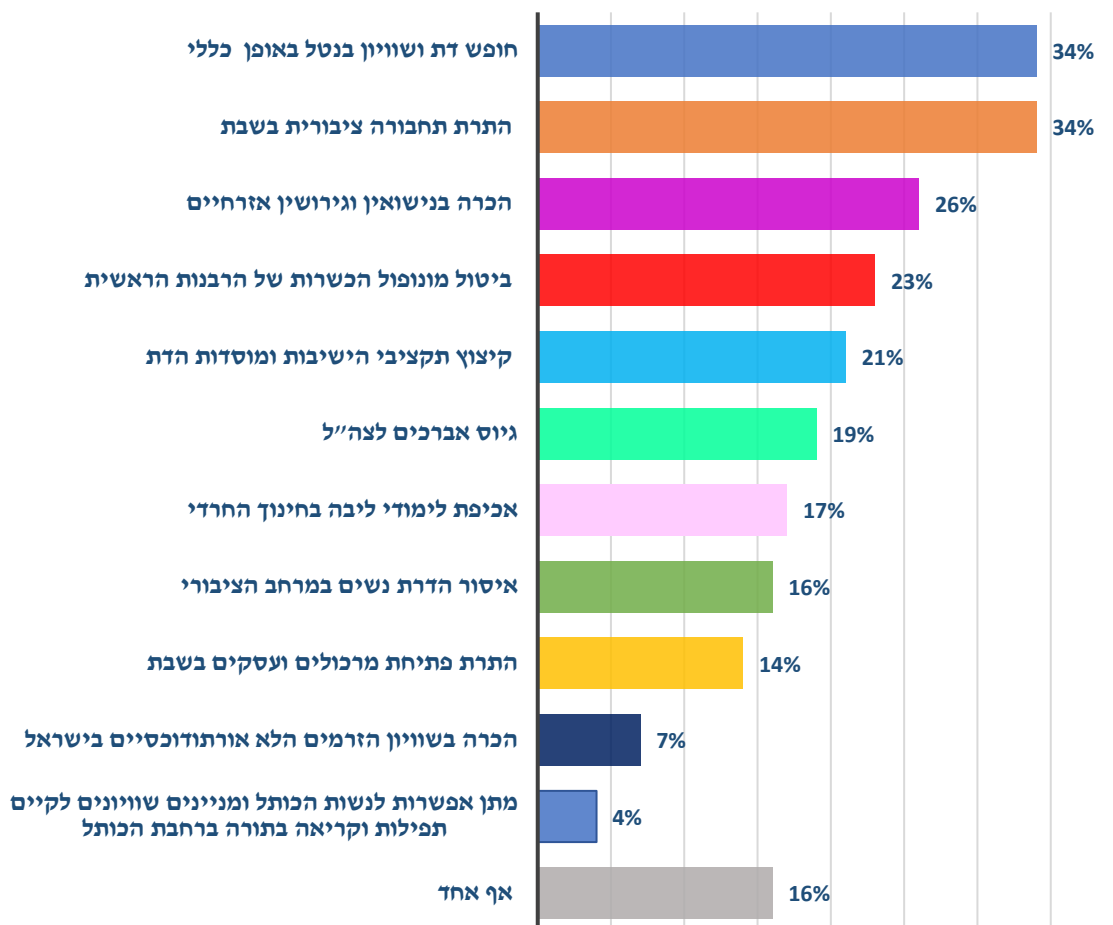
השפעה על סיכויי הצבעה למפלגה שמקדמת חופש דת ושוויון
(פילוח על פי רמת דתיות)

ענין מיוחד יש בבחינת עמדותיהם של המצביעים שטרם החליטו למי לתת את קולם. 84% בעד חופש נישואין. 92% בעד תחבורה ציבורית בשבת. רק 15% תומכים בפטור משירות צבאי לאברכים. 76% בעד ביטול או קיצוץ משמעותי של תקציבי הישיבות. 88% תומכים בשינוי המצב הקיים שאינו מאפשר ביטול פטורים מגיוס לבנות שהושגו על סמך תצהיר דתיות כוזב. 94% מתנגדים לכך שהקואליציה הבאה תסכים לדרישותיו של דרעי לקבל מיליארדים למוסדות ושירותי דת. 89% תומכים ביוזמת שר האוצר לקצץ רבע מתקציב רשתות החינוך החרדי לבנים אם לא יעמדו בבחינות חיצוניות במקצועות הליבה. 76% תומכים במימון תכניות התחדשות יהודית פלורליסטית. 87% מתנגדים לצירוף המפלגות החרדיות תוך קבלת דרישותיהן בנושאי דת [52% תומכים בצירופן אך בתנאי שיוותרו על דרישותיהן, ו-35% מתנגדים לחלוטין לצירופן]. 79% מהם מתנגדים לקבל את הדרישה הצפויה של סיעת יהדות התורה למנות את נציגיה לראשות ועדת הכספים ו/או ועדת חוקה, חוק ומשפט. 79% תומכים ביוזמות בקרב ארגונים ביהדות התפוצות הפועלים לחיזוק חופש הדת והפלורליזם בישראל.

❖ מהם נושאי דת/מדינה שחשובים לבוחרים

הנושאים החשובים ביותר למצביעים, שהמפלגה עבורה הם שוקלים להצביע תקדם, הם: העיקרון הכולל של חופש דת ושוויון בנטל, התרת תחבורה ציבורית בשבת והכרה בנישואין וגירושין אזרחיים. אחריהם דורגו ביטול מונופול הכשרות של הרבנות הראשית, קיצוץ תקציבי הישיבות ומוסדות הדת, גיוס בחורי ישיבה לצבא או לשירות אזרחי, אכיפת לימודי ליבה בחינוך החרדי, איסור הדרת נשים במרחב הציבורי והתרת פתיחה מוגבלת של מרכולים ועסקים בשבת. רק ל-16% אף אחד מנושאי הדת והמדינה לא היה בעל חשיבות.

למצביעי יש עתיד רק 1% השיב שנושאים אלה אינם חשובים להם, וכך השיבו 2% בלבד ממצביעי כחול-לבן – תקווה חדשה. בקרב מצביעי הליכוד 28% השיבו שנושאים אלה אינם חשובים בעיניהם. בקרב המתלבטים באשר להצבעתם, רק 10% השיבו כך.

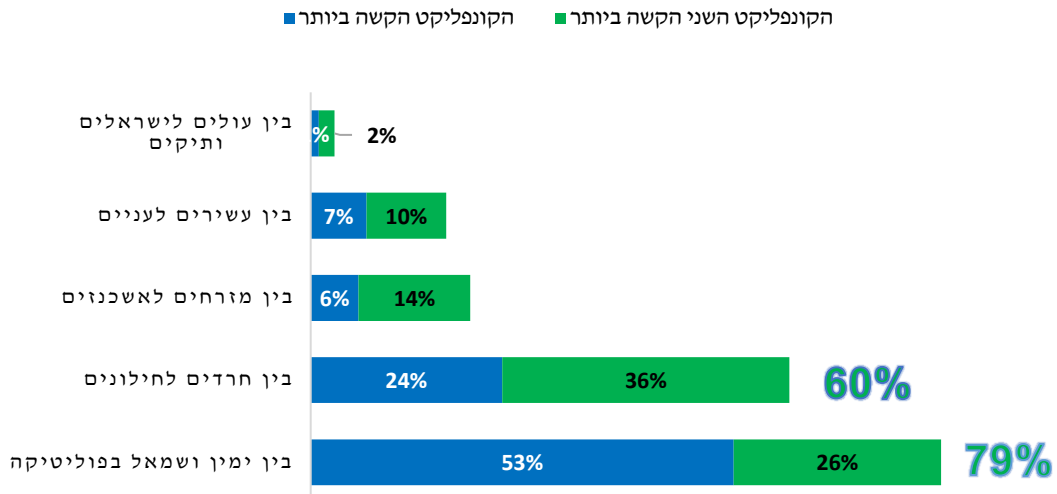
לפי רמת דתיות

דתי דתי לאומי	מסורתי קרוב לדת	מסורתי לא דתי	חילוני	
6%	27%	35%	44%	חופש דת ושוויון בנטל באופן כללי
5%	10%	28%	50%	התרת תחבורה ציבורית בשבת
5%	18%	21%	35%	הכרה בנישואין וגירושין אזרחיים
14%	16%	28%	25%	ביטול מונופול הכשרות של הרבנות הראשית
7%	16%	24%	25%	קיצוץ תקציבי הישיבות ומוסדות הדת
16%	21%	27%	16%	גיוס בחורי ישיבה לצבא או שירות אזרחי
17%	19%	18%	15%	אכיפת לימודי ליב"ה בחינוך החרדי
11%	18%	20%	14%	איסור הדרת נשים במרחב הציבורי (הפרדה כפויה בין נשים לגברים או מניעת השתתפות נשים)
4%	8%	10%	21%	התרת פתיחה מוגבלת של מרכולים ועסקים בשבת
2%	3%	7%	10%	הכרה בשוויון הזרמים הלא אורתודוקסיים בישראל (רפורמים וקונסרבטיבים)
6%	5%	4%	3%	מתן אפשרות לנשות הכותל ומניינים שוויוניים לקיים תפילות וקריאה בתורה ברחבת הכותל
50%	32%	13%	4%	אף אחד
11%	5%	6%	4%	אין דעה

ממצאים נוספים

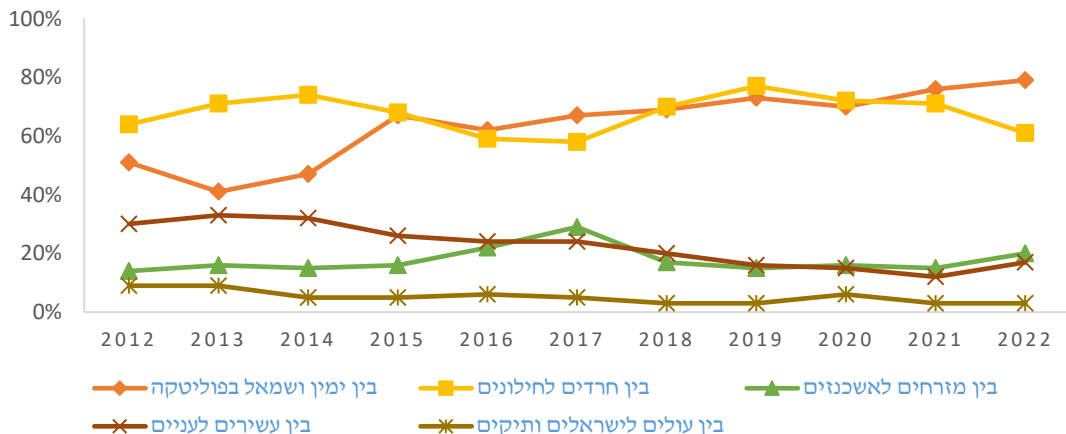
❖ היכן ממוקם המתח הדתי/חילוני במרחב המתחים הפנימיים

הקונפליקטים והמתחים העיקריים בחברה הישראלית

שני המתחים הפנימיים בחברה היהודית אשר הציבור היהודי הבוגר מזהה כקשים ביותר לחברה הם בין ימין ושמאל [79%] ובין חרדים לחילונים [60%]. עם זאת מצביעים סקרי המדד על עליית המתח בין ימין ושמאל בשנים האחרונות ובמקביל על ירידה יחסית במתח בין חרדים לחילונים. הגם שיש פרשנים ופעילים חברתיים שמציגים כחמור ביותר את המתח בין מזרחיים לאשכנזים, רק מיעוט בציבור שותף לאבחנתם [רק 20%]. המתחים האחרים שהסעירו את המדינה בעבר נמוכים עוד יותר [בין עשירים לעניים – 17%; בין עולים לישראלים ותיקים – 3%]. [הנתונים מתייחסים במצטבר למתחים שזוהו על ידי המשתתפים במדגם המייצג כראשונים או שניים בחומרתם].

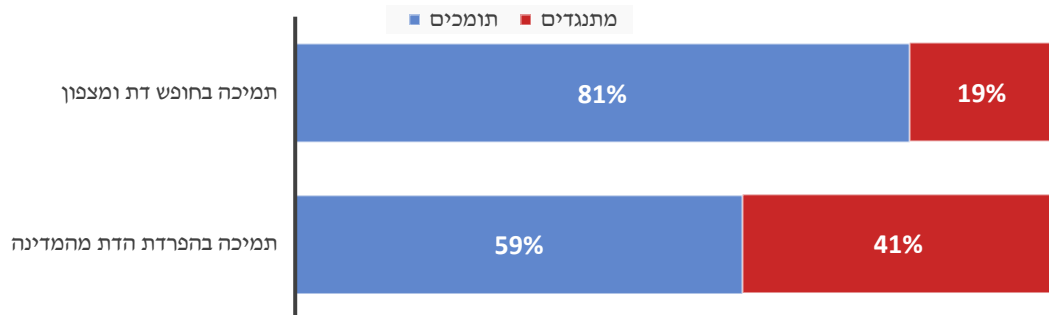
הקונפליקטים העיקריים בחברה הישראלית (השוואה לאורך זמן)

❖ חופש דת ומצפון והפרדת דת ומדינה

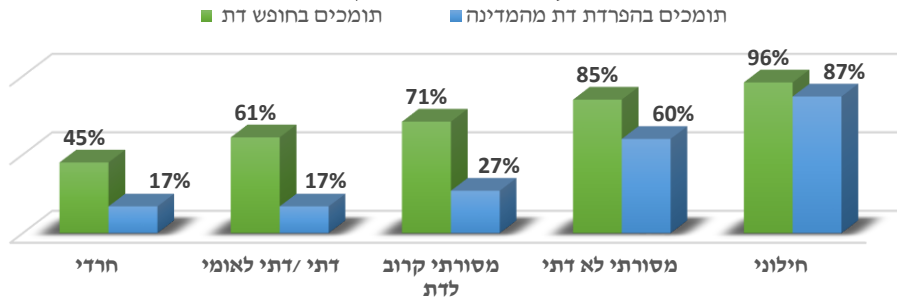
מזה שנים מודד הסקר השנתי באופן עקבי תמיכה עצומה בכך שבישראל צריך להתקיים חופש דת ומצפון [השנה – 81%]. הגם שיש רוב התומך בהפרדת הדת מהמדינה, הרי רוב זה נמוך באופן משמעותי. [59%]. את הפער בהיקף התמיכה בין שני אלה ניתן להבין בנקל אם נתבונן בפילוח הממצאים לפי רמת הדתיות להלן. בעוד שהציבור החילוני תומך בשניהם בשיעור דומה, הרי בקרב הציבור החרדי, הדתי והמסורתי הקרוב לדת יש תמיכה גבוהה בחופש דת ומצפון, בראיה של האינטרס העצמי להגן על אמונתם ואורחות חייהם ובלי לחשוב בהכרח על ההשלכות של אימוץ עקרון זה על בעלי השקפה דתית ואורח חיים שונה, אך מצד שני תמיכתם בהפרדת הדת מהמדינה היא כצפוי – מזערית.

חופש דת והפרדת הדת מהמדינה

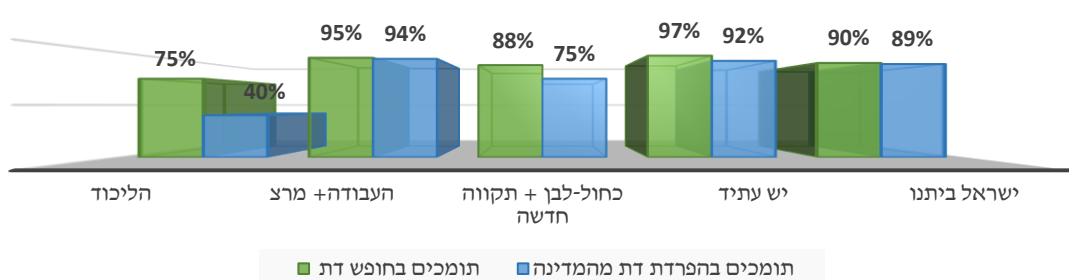
תומכים בחופש דת ובהפרדת הדת מהמדינה

(על פי רמת דתיות)

תומכים בחופש דת והפרדת הדת מהמדינה

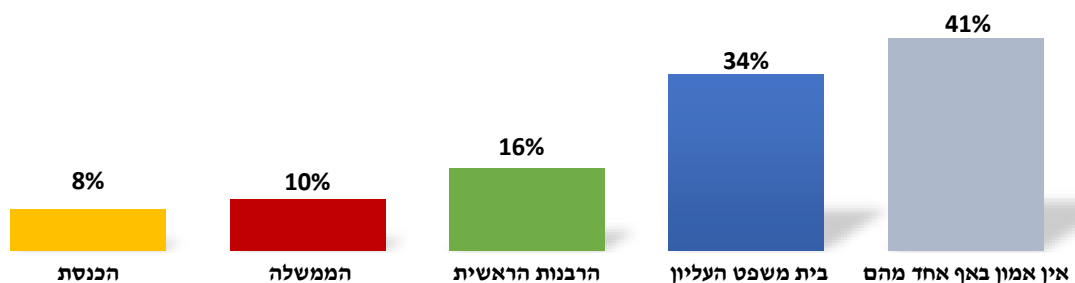
(על פי כוונת הצבעה היום)

❖ אמון במוסדות הציבור

לממצא זה יש חשיבות מיוחדת לנוכח המתקפה הקשה על מערכת המשפט, ובעיקר נגד בית המשפט העליון, מפי חלק מראשי המפלגות, לרבות דוברי המפלגות החרדיות. למתקפה פנים שונות, אך קו משותף לכולן הוא הטענה שבית המשפט העליון איבד את אמון העם והוא מנותק מן הציבור, אשר המייצגים הנאמנים שלו הן המפלגות הנבחרות לכנסת, והממשלה המייצגת את רוב הציבור. מזה מספר שנים בודקים סקרי המדד סוגיה זו, והממצאים העקביים הם חד משמעיים והפוכים מן הרטוריקה הפוליטית. המתקפות על בית המשפט אמנם תרמו לירידה במידת האמון של הציבור בו, אך עדיין בהשוואה בין המוסדות הרלבנטיים לסוגיות הדת והמדינה, זוכה בית המשפט לרמת האמון הגבוהה ביותר בפער גדול מן הכנסת, הממשלה והרבנות הראשית.

מידת אמון הציבור במוסדות המדינה

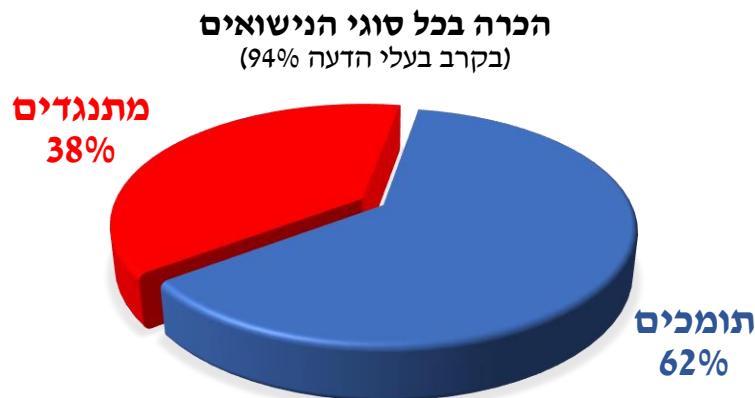

מול 34% שהשיבו כי יש להם אמון גבוה בבית המשפט העליון, רק ל-8% יש אמון גבוה בכנסת, ל-10% - בממשלה, ל-16% ברבנות הראשית. [למשיבים ניתנה אפשרות לציין עד שניים מן המוסדות האלה]. למרבה הדאגה – 46% השיבו כי אין להם אמון באף אחד ממוסדות אלה. שלא במפתיע, רק ל-1% מן הציבור החרדי יש אמון בבית המשפט העליון, וזאת בהשוואה ל-51% של הציבור החילוני. הרבנות הראשית לא זוכה לאמון רב אפילו בציבור הדתי והחרדי: רק ל-48% מהציבור החרדי ו-46% מהציבור הדתי יש אמון ברבנות הראשית, ואילו בציבור החילוני רק ל-1% יש אמון ברבנות הראשית.

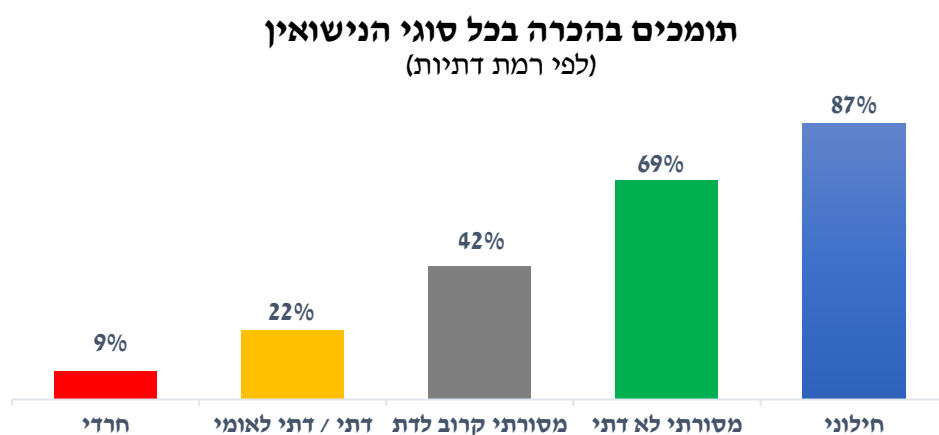
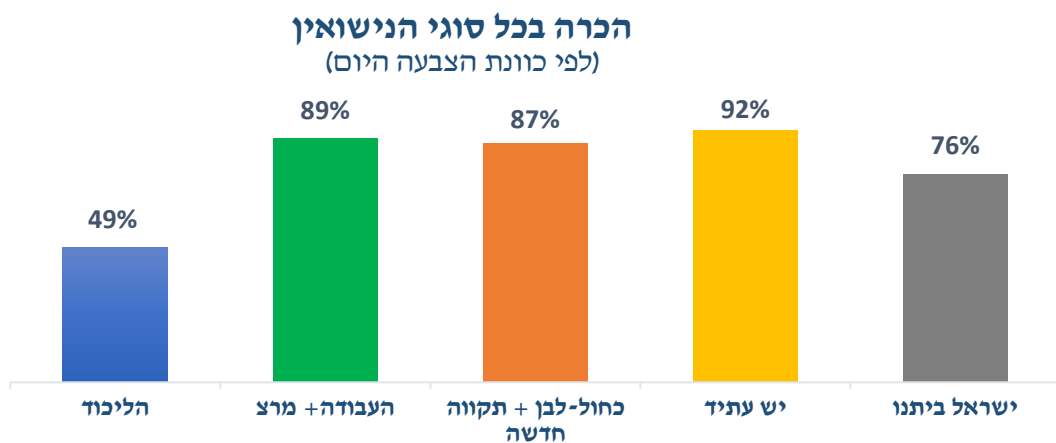
מידת אמון הציבור במוסדות המדינה

(לפי רמת דתיות)

אין אמון באף אחד מהם	הרבנות הראשית	בית משפט העליון	הממשלה	הכנסת	
48%	48%	1%	3%	8%	חרדי
43%	46%	7%	13%	9%	דתי / דתי לאומי
53%	24%	23%	5%	7%	מסורתי קרוב לדת
56%	9%	33%	8%	7%	מסורתי לא דתי
40%	1%	51%	14%	8%	חילוני

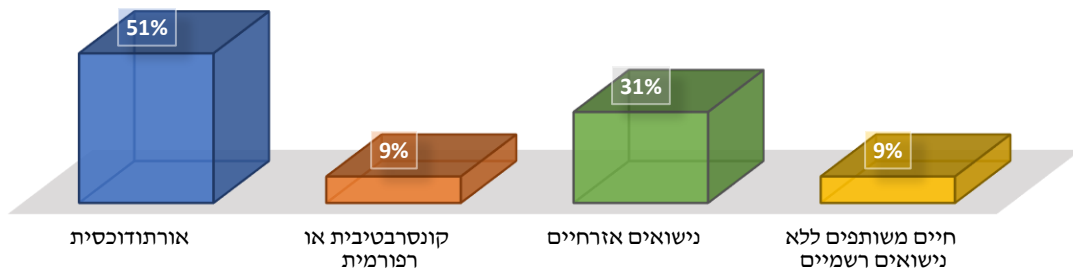

62% מהציבור היהודי הבוגר תומכים בכך שהמדינה תכיר בכל סוגי הנישואים, כולל נישואים אזרחיים, רפורמיים וקונסרבטיביים. בקרב הציבור החילוני שיעור התמיכה הוא 87%. גם כמחצית ממצביעי הליכוד תומכים בכך [49%].

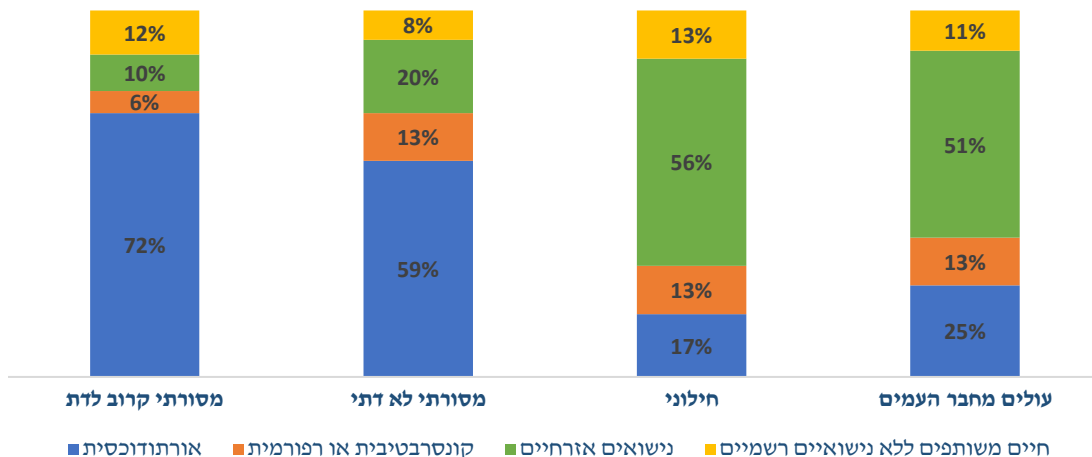

באשר להעדפתו האישית של הציבור, הרי בשלב הנוכחי השיבו 51% כי יעדיפו לעצמם או לילדיהם נישואין אורתודוקסיים גם אם כל החלופות היו מוכרות בשווה, 31% היו מעדיפים נישואין אזרחיים, 9% - נישואין רפורמיים או קונסרבטיביים, ו-9% חיים משותפים ללא נישואין. ההעדפה של נישואין אורתודוקסיים ירדה בהדרגה מ-65% כאשר החלו סקרי המדד ב-2009, וההעדפה לנישואין אזרחיים עלתה מ-19% ב-2009. ההעדפה של נישואין רפורמיים/קונסרבטיביים נותרה בעינה בכפוף לשיעור המקובל של טעות דגימה. בקרב הציבור החילוני שיעור ההעדפה לנישואין אזרחיים הוא 56%, ולנישואין אורתודוקסיים – 17% בלבד.

מסגרת נישואין מועדפת (בקרב בעלי הדעה 83%)

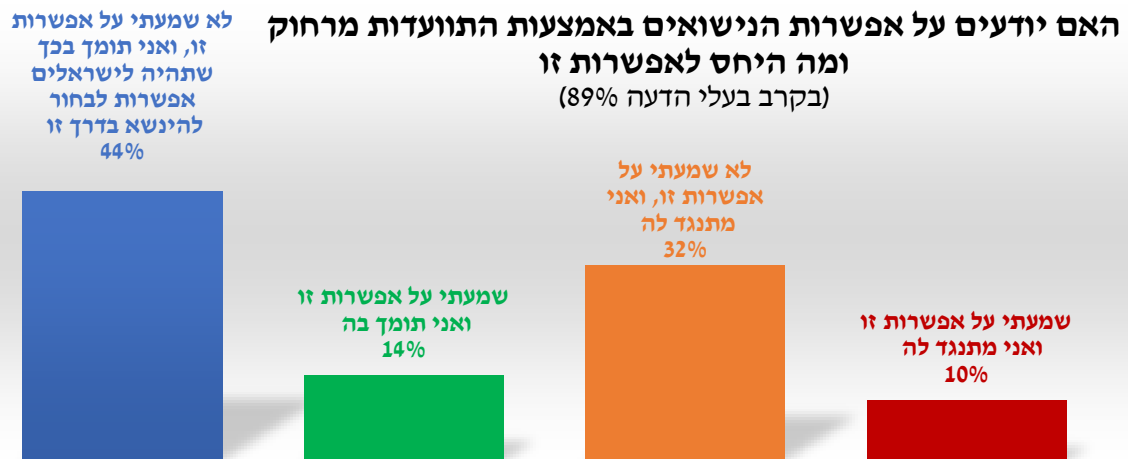
מסגרת נישואין מועדפת (לפי רמת דתיות + עולים מחבר העמים)

❖ מודעות ותמיכה בשירותי דת אלטרנטיביים

”נישואי יוטה”

באשר לנישואי יוטה [אפשרות נישואים בהתוועדות מרחוק ללא יציאה מן הארץ במדינת יוטה שבארה"ב, אשר רשות האוכלוסין, בהוראתו של שר הפנים דאז הרב אריה דרעי, סירבה לרשום אותם במרשם האוכלוסין, אך בית המשפט המנהלי בלוד פסק נגדה, והמדינה שוקלת אם לערער על פסיקתו לבית המשפט העליון] – מתברר כי רק 24% מן הציבור היהודי הבוגר שמעו על אפשרות זו, אשר בינתיים נישאו כבר באמצעותה כ-600 זוגות ישראלים. 44% השיבו כי לא שמעו על אפשרות זו, אך משהוצגה בפניהם – הביעו תמיכה בה, וזאת בנוסף ל-14% אשר השיבו כי שמעו עליה והם תומכים בה. בקרב הציבור החילוני השיבו 66% כי לא שמעו על כך, והביעו תמיכה בערוץ נישואין אלטרנטיבי זה, בנוסף ל-19% ששמעו על נישואי יוטה ותומכים בהם.

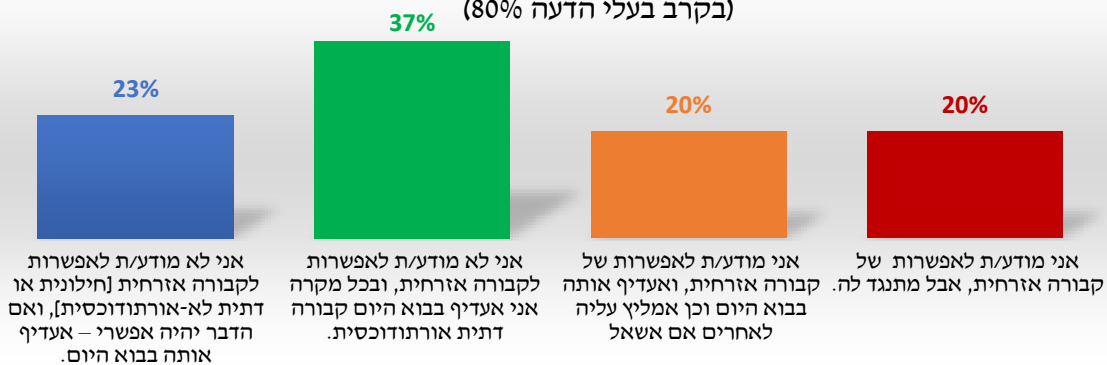

קבורה אזרחית

כבר בשנת 1996 חוקקה הכנסת את חוק הזכות לקבורה אזרחית חלופית, אך יישומו הופקד בידי משרד הדתות [כיום המשרד לשירותי דת] ועד היום אין לרבים מתושבי המדינה נגישות לקבורה אזרחית, והמידע על קיומה של זכות וחלופה זו אינם מתפרסמים בדרך כלל. בסקר המדד ביקשנו לבדוק את מידת המודעות לקיומה של האפשרות לקבורה אזרחית ומידת התמיכה או ההתנגדות לה. ממצאי הסקר מצביעים על כך שרוב הציבור [60%] כלל אינם מודעים לקיומה של חלופה זו. עוד התברר כי בשלב זה, בו הקבורה האזרחית אינה מוכרת לרוב הציבור ואינה מקודמת על ידי המדינה, הרי הגם ש-57% מעדיפים קבורה אורתודוקסית, 43% מביעים העדפה לקבורה אזרחית.

מודעות הציבור לקבורה אזרחית ומידת התמיכה בה

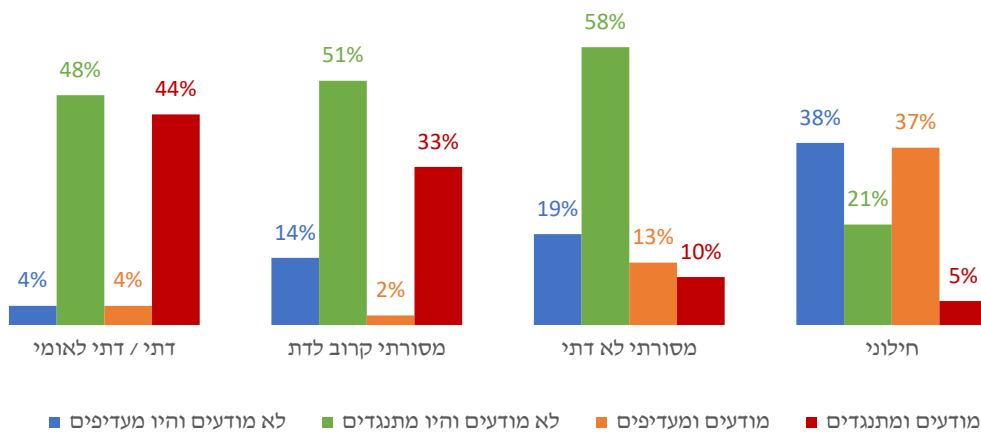
(בקרב בעלי הדעה 80%)

הנתונים המשמעותיים במיוחד הם כי 38% מן הציבור החילוני השיבו כי לא היו מודעים לקיומה של הזכות לקבורה אזרחית, ומשהוצגה בפניהם בסקר – הם הביעו תמיכה בה, וזאת בנוסף ל-37% שהשיבו כי הם מודעים לנושא ותומכים בו. 25% מהציבור החילוני מתנגדים לקבורה אזרחית, ברובם [21%] שמעו עליה לראשונה במסגרת הסקר.

מודעות הציבור לקבורה אזרחית ומידת התמיכה בה

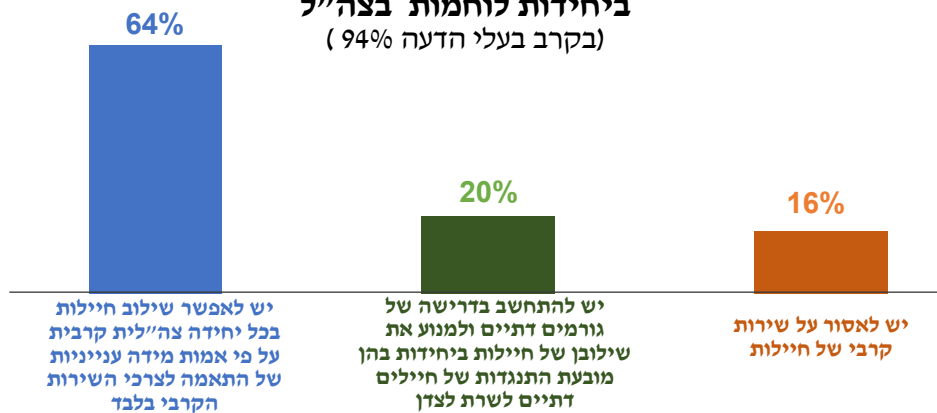
(לפי רמת דתיות, בקרב בעלי הדעה 80%)

❖ שילוב חיילות ביחידות קרביות

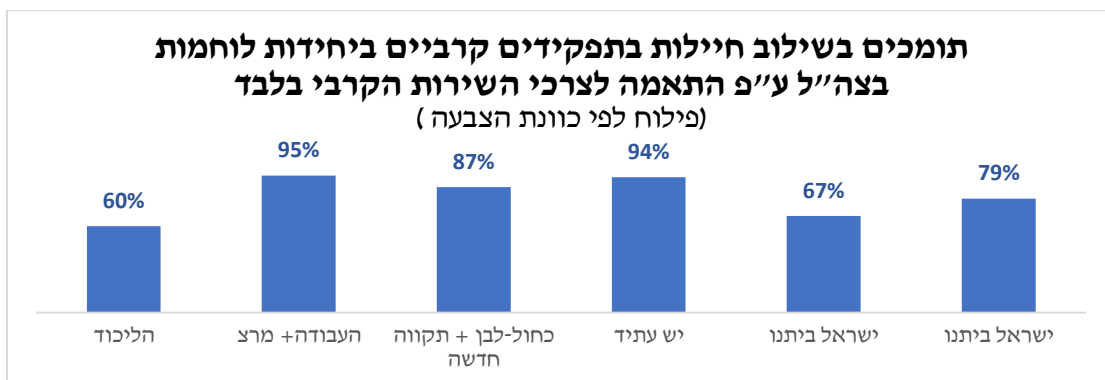
בסקר המדד הנוכחי כללנו שאלה שעלתה לכותרות בתקופה האחרונה, לנוכח הלחץ של חוגים דתיים למנוע שילוב חיילות בתפקידים קרביים ביחידות לוחמות, ואיום של רבני קבוצות אלה שינחו את הציבור לא להתגייס אליהן אם ישולבו בהן נשים. 64% השיבו כי יש לאפשר שילוב חיילות בכל יחידה צה"לית קרבית על פי אמות מידה ענייניות של התאמה לצרכי השירות הקרבי בלבד. 20% בדעה כי יש להתחשב בדרישה של גורמים דתיים ולמנוע את שילובן של חיילות ביחידות בהן מובעת התנגדות של חיילים דתיים לשרת לצידן, ועוד 16% השיבו שלדעתם יש לאסור על שירות קרבי של חיילות.

עמדות הציבור ביחס לשילוב חיילות בתפקידים קרביים ביחידות לוחמות בצה"ל (בקרב בעלי הדעה 94%)

מעניין היה לראות את התמיכה הגבוהה יותר של נשים [70%] מאשר גברים [59%] בשילוב מלא של נשים ביחידות קרביות, ואת התמיכה הנמוכה יותר של נשים [12%] מאשר גברים [20%] בעמדה לפיה יש לאסור על שירות קרבי של חיילות. עוד חשוב לציין כי 60% ממצביעי הליכוד תומכים בשילוב מלא, 94% ממצביעי יש עתיד, 87% ממצביעי כחול-לבן – תקווה חדשה, 95% ממצביעי העבודה/מרצ, 67% ממצביעי ישראל ביתנו. בקרב המתלבטים באשר להצבעתם תומכים בשילוב מלא 81%.

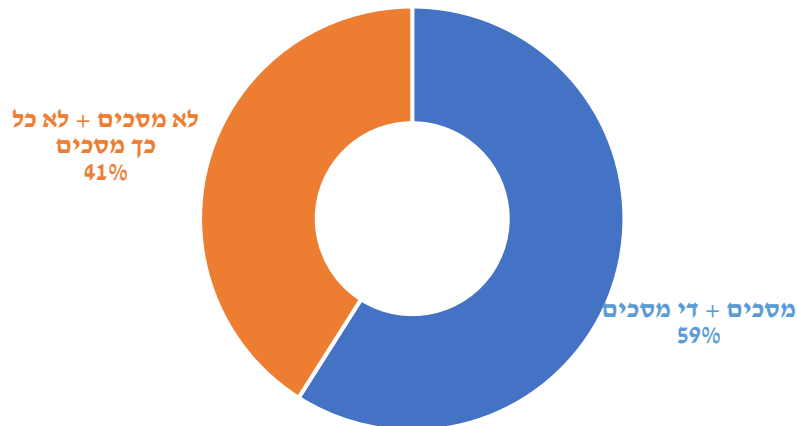
תומכים בשילוב חיילות בתפקידים קרביים ביחידות לוחמות בצה"ל ע"פ התאמה לצרכי השירות הקרבי בלבד (פילוח לפי כוונת הצבעה)

פולריזם יהודי

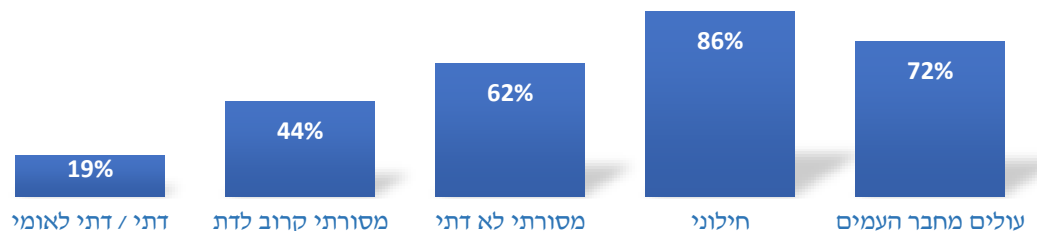
הכרת המדינה במעמד שווה לזרמים

עמדת הציבור ביחס להכרה במעמד שווה בישראל ל-3 הזרמים (בקרב בעלי הדעה 92%)

59% תומכים במתן מעמד שווה בישראל ל-3 הזרמים הגדולים ביהדות – אורתודוקסי, קונסרבטיבי ורפורמי [ירידה קלה, ללא משמעות סטטיסטית, בהשוואה לממצאי שנים קודמות]. בקרב הציבור החילוני שיעור התמיכה במעמד שווה הוא 86%. בקרב מצביעי הליכוד הדעות חלוקות [50%]

תומכים בהכרה שווה ל-3 הזרמים הגדולים ביהדות (לפי רמת דתיות+ עולים מחבר העמים)

תומכים בהכרה שווה ל-3 הזרמים הגדולים ביהדות (לפי כוונת הצבעה)

❖ לאיזה מן הזרמים משייך הציבור את עצמו

בסקרי המדד אנו בודקים גם לאיזה מן הזרמים ביהדות משייך הציבור את עצמו. אין המדובר בשיוך פורמלי אלא ברמת הזדהות גבוהה, מעבר להבעת אמפטיה, והתייחסות לקטגוריות של הזרמים כקטגוריות רלבנטיות לבחינת הזהות היהודית העצמית. זאת, מעבר לחלוקה המקובלת בסקרי דעת הקהל, המבוססת על רמת דתיות [חרדי; דתי; מסורתית-דתי; מסורתית-לא-דתי; חילוני]. כצפוי, רוב הציבור היהודי הבוגר כלל אינו משייך עצמו לזרם דתי כלשהו [58%]. 11% משייכים עצמם לזרם החרדי, 2% - חרדי"לי, 20% - דתי לאומי, 9% - רפורמי או קונסרבטיבי.

רמת דתיות

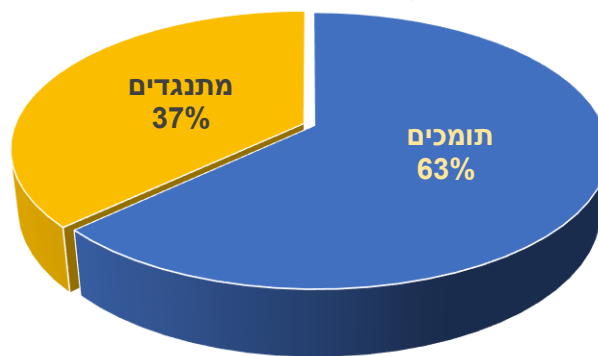
חילוני	מסורתית לא דתי	מסורתית קרוב לדת	דתי דתי לאומי	חרדי	סה"כ	
0%	0%	0%	0%	96%	11%	חרדי
0%	1%	2%	9%	4%	2%	חרדי לאומי
2%	15%	49%	89%	0%	20%	דתי לאומי
3%	7%	9%	0%	0%	4%	קונסרבטיבי
8%	4%	5%	1%	0%	5%	רפורמי
87%	74%	35%	2%	0%	58%	לא משייך עצמי לזרם דתי כלשהו

❖ היחס למעורבות יהדות התפוצות בנושאי דת ומדינה בישראל

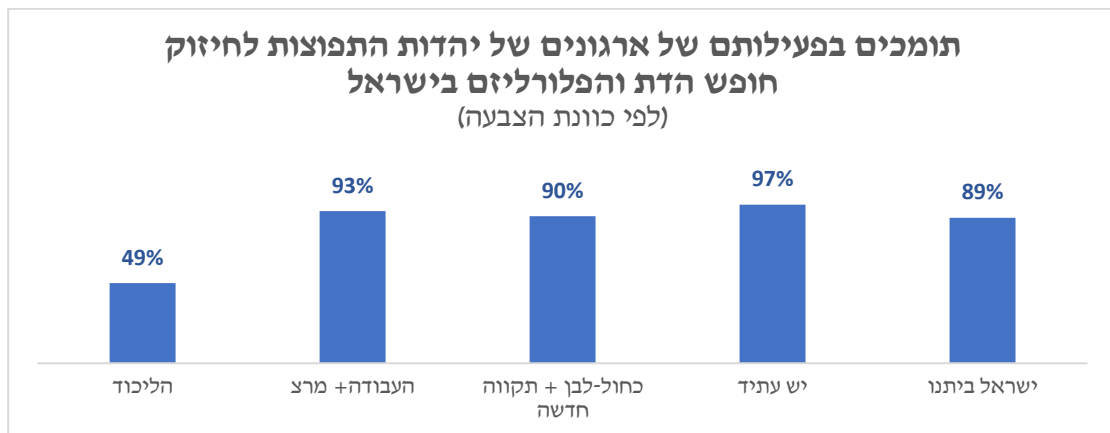
מעת לעת עולה לדיון שאלת ההתחשבות בעמדתה של יהדות התפוצות בקביעת מדיניותה של ישראל. ככלל מגלים סקרים שהציבור היהודי בישראל מסתייג ממתן משקל ליהדות התפוצות בגיבוש מדיניות של ישראל, אך נושאי חופש הדת והשוויון הם חריג לכך. באופן עקבי אנו מוצאים כי הרוב תומך בכך, הגם שאנו מציגים את השאלה בנוסחים שונים. נראה בעליל כי המענה אינו כל כך תיאורטי אלא מבטא במידה רבה את רצונו של רוב הציבור בשינוי מדיניות בנושאי הדת והמדינה ומודעותו לכך שרוב יהדות התפוצות, ובעיקר יהדות צפון אמריקה, משתייך לאגף הליברלי והפלורליסטי ביהדות.

במענה לשאלה: "ארגונים שונים ביהדות התפוצות פועלים לחיזוק חופש הדת והפלורליזם בישראל, למשל בחירה חופשית בנישואין, ביטול המונופול של הרבנות בנושאי גיור, וכו'. מה עמדתך?" הביעו 63% תמיכה בכך, למול 37% שהתנגדו. כאמור, ממצאים דומים התקבלו בסקרי המדד בשנים קודמות. 97% ממצביעי יש עתיד, 93% ממצביעי עבודה/מרצ ו-90% ממצביעי כחול-לבן – תקווה חדשה תומכים בכך, ואילו מצביעי הליכוד חלוקים בשאלה [49% תומכים ו-51% מתנגדים].

עמדות הציבור ביחס לפעילותם של ארגונים של יהדות התפוצות לחיזוק חופש הדת והפלורליזם בישראל
(בקרוב בעלי הדעה 89%)

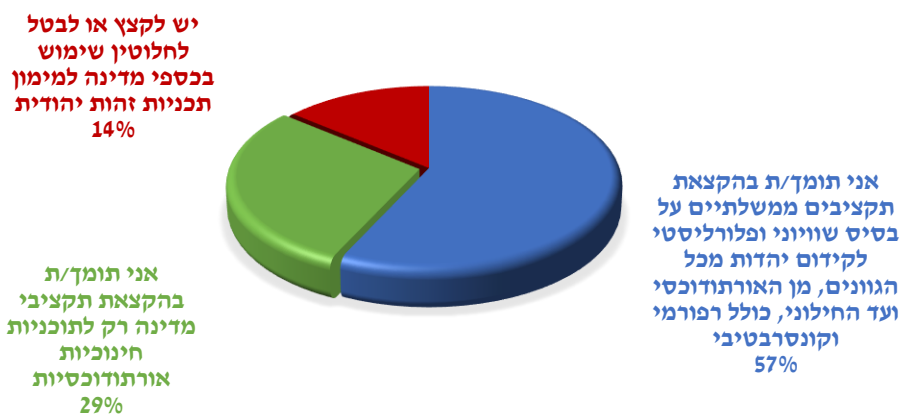
תומכים בפעילותם של ארגונים של יהדות התפוצות לחיזוק חופש הדת והפלורליזם בישראל
(לפי כוונת הצבעה)

❖ תמיכת המדינה בהתחדשות יהודית

בשנה האחרונה מתקיים ויכוח על תקציב גדול שהוקצה בתקציב המדינה לתכניות התחדשות יהודית [סיוע לתכניות פלורליסטיות וחילוניות], בעקבות התחייבויות שנכללו בהסכמים הקואליציוניים, וזאת לאחר שבעבר הוקצו תקציבים ממשלתיים בעיקר לקידום תכניות אורתודוקסיות.

עמדות הציבור ביחס לתקצוב תוכניות התחדשות יהודית בישראל

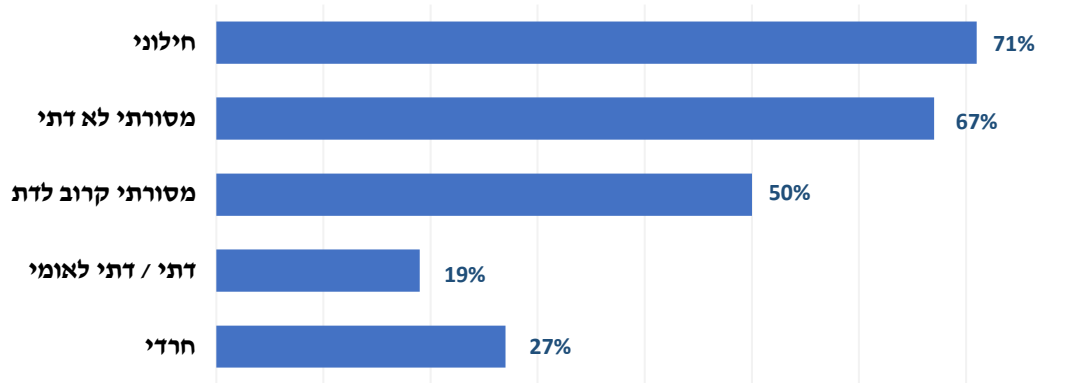
57% הביעו תמיכה בהקצאת תקציבים ממשלתיים על בסיס שוויוני ופלורליסטי לקידום יהדות מכל הגוונים, מן האורתודוקסי ועד החילוני, כולל רפורמי וקונסרבטיבי. 29% בדעה כי יש להקצות תקציבי מדינה רק לתכניות חינוכיות אורתודוקסיות. 14% בדעה כי יש לקצץ או לבטל לחלוטין שימוש בכספי מדינה למימון תכניות זהות יהודית.

תומכים בהקצאת תקציבים על בסיס שוויוני ופלורליסטי (פילוח לפי כוונת הצבעה)

מקרב מצביעי הליכוד, 51% תומכים במימון תכניות ההתחדשות היהודית על בסיס שוויוני ופלורליסטי, מול 39% הגורסים שיש לממן רק תכניות אורתודוקסיות. בקרב הציבור החילוני התמיכה במימון תכניות התחדשות יהודית עומד על 71% ובקרב המסורתי-לא-דתי – 67%.

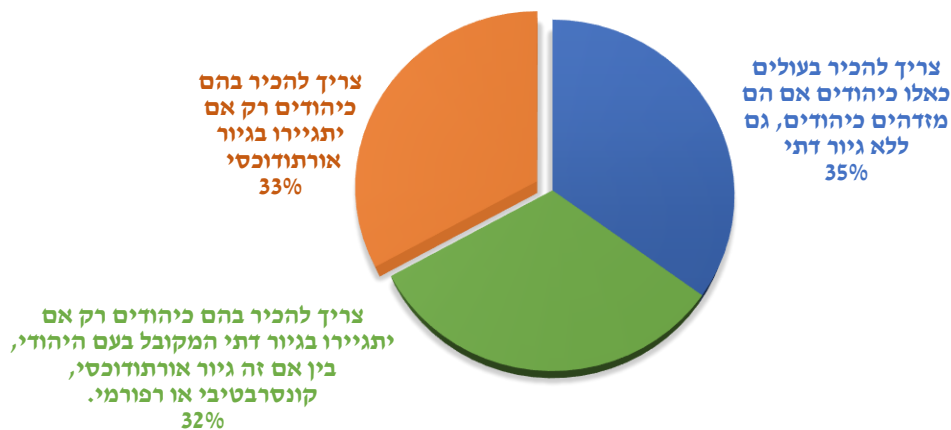
תומכים בהקצאת תקציבים על בסיס שוויוני ופלורליסטי
(לפי רמת דתיות)

❖ יהדותם של עולי בריה"מ לשעבר

עולים רבים מבריה"מ לשעבר עלו ארצה מכת חוק השבות כבני משפחות יהודיות הגם שהם עצמם אינם יהודים על פי ההלכה כפי שהרבנות מפרשת אותה. שאלנו האם ישראל צריכה להכיר כיהודים במישור האזרחי [רישום במרשם האוכלוסין, למשל, להבדיל ממבחני הרבנות] גם במי שנולדו לאב יהודי ואם לא יהודייה והשתלבו בחברה בישראל. 33% בלבד אוחזים בדעה כי יש להכיר ביהדותם רק אם יתגיירו בגיור אורתודוכסי. 35% בדעה כי יש להכיר בהם כיהודים אם הם מזדהים כיהודים, גם ללא גיור דתי כלל, ו-32% נוספים בדעה כי ישראל צריכה להכיר בהם כיהודים אם יתגיירו בגיור דתי המקובל בעם היהודי, בין אם זה גיור אורתודוכסי, קונסרבטיבי או רפורמי. התפלגות דומה של עמדות נמצאה גם בסקרי המדד הנוספים שערכנו בשנים האחרונות והצגנו בהם שאלה זו, תוך ירידה קלה באחוז הדורשים גיור אורתודוכסי ועליה קלה של אחוז התומכים בדרישת גיור דתי באחד הזרמים ולא דווקא אורתודוכסי. בקרב הציבור החילוני – 60% מסתפקים בהזדהות יהודית ללא צורך בגיור דתי.

עמדות הציבור ביחס לשאלה מיהו יהודי
(בקרב בעלי הדעה 88%)

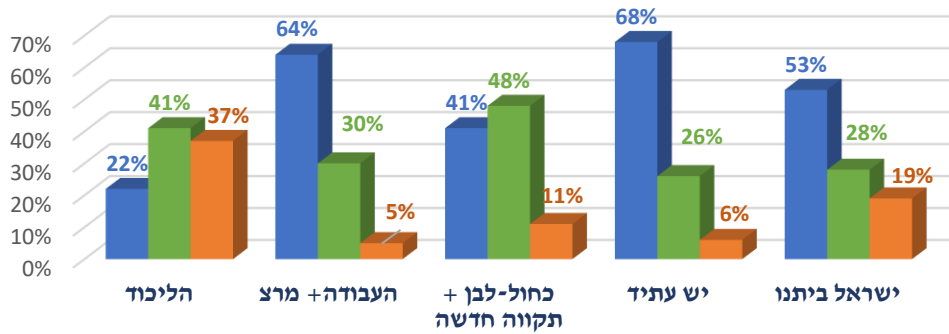

עמדות הציבור ביחס לשאלה מיהו יהודי
(לפי רמת דתיות+ עולים מחבר העמים)

עמדות הציבור ביחס לשאלה מיהו יהודי (לפי כוונת הצבעה)

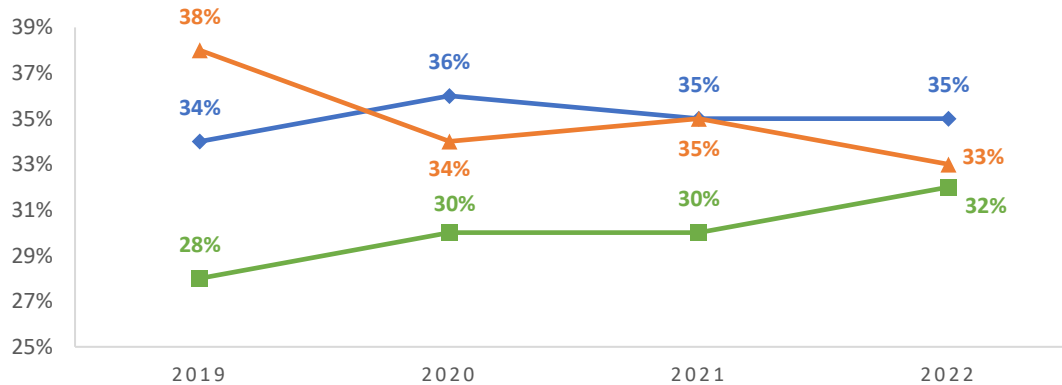

צריך להכיר בעולים כאלו כיהודים אם הם מזדהים כיהודים, גם ללא גיור דתי

צריך להכיר בהם כיהודים רק אם יתגיירו בגיור דתי המקובל בעם היהודי, בין אם זה גיור אורתודוכסי, קונסרבטיבי או רפורמי.

צריך להכיר בהם רק אם יתגיירו בגיור אורתודוכסי

עמדות הציבור ביחס לשאלת מיהו יהודי (השוואה לאורך זמן)

צריך להכיר בעולים כאלו כיהודים אם הם מזדהים כיהודים, גם ללא גיור דתי

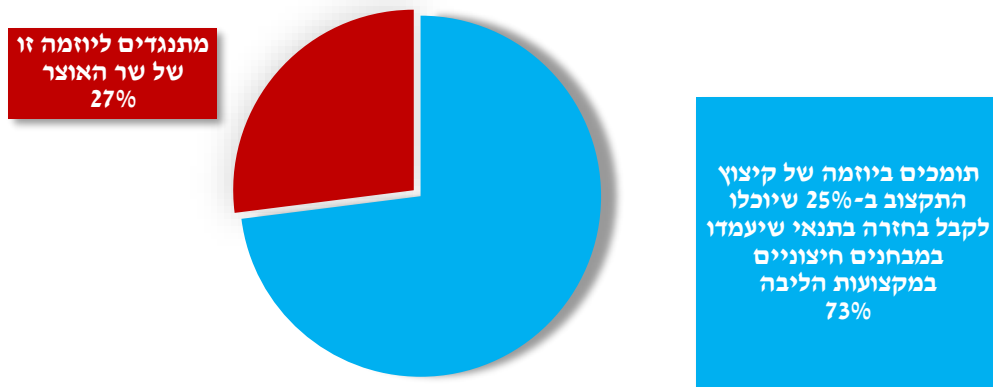
צריך להכיר בהם כיהודים רק אם יתגיירו בגיור דתי, בין אם זה גיור אורתודוכסי, קונסרבטיבי או רפורמי

צריך להכיר בהם כיהודים רק אם יתגיירו באישור הרבנות הראשית

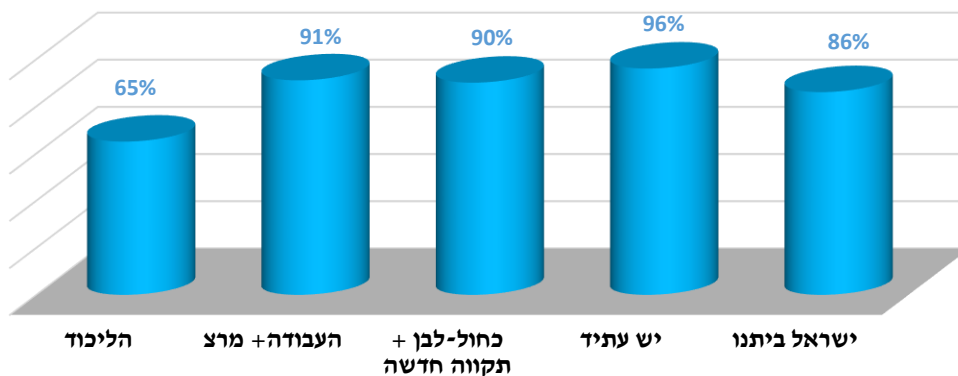
❖ תמיכה ביוזמתו של שר האוצר ליברמן בעניין לימודי הליבה

בנוסף לשאלה הכללית בדבר לימודי ליבה שאנו שואלים בכל מדד, ואשר הצגנו את ממצאיה לעיל בעמ' 11 שזו אחת מהסוגיות המרכזיות שהתעוררו כבר במערכת הבחירות, בדקנו הפעם גם את עמדות הציבור ביחס ליוזמתו של שר האוצר, אביגדור ליברמן, כפי שהעלה אותה במהלך השנה לקראת דיוני התקציב. 73% הביעו תמיכה ביוזמתו של שר האוצר לקצץ 25% בתקצוב רשתות החינוך החרדיות לבנים, אשר אותו יוכלו לקבל בחזרה אם תלמידיהן יעברו בהצלחה מבחנים חיצוניים במקצועות הליבה: עברית, אנגלית ומתמטיקה. תומכים בכך 65% ממצביעי הליכוד ו-86-96% ממצביעי מפלגות הקואליציה האזרחיות.

עמדות הציבור ביחס ליוזמת שר האוצר להתנות 25% מתקציב רשתות החינוך החרדיות בעמידה במבחנים חיצוניים במקצועות הליבה (בקרב בעלי הדעה 86%)

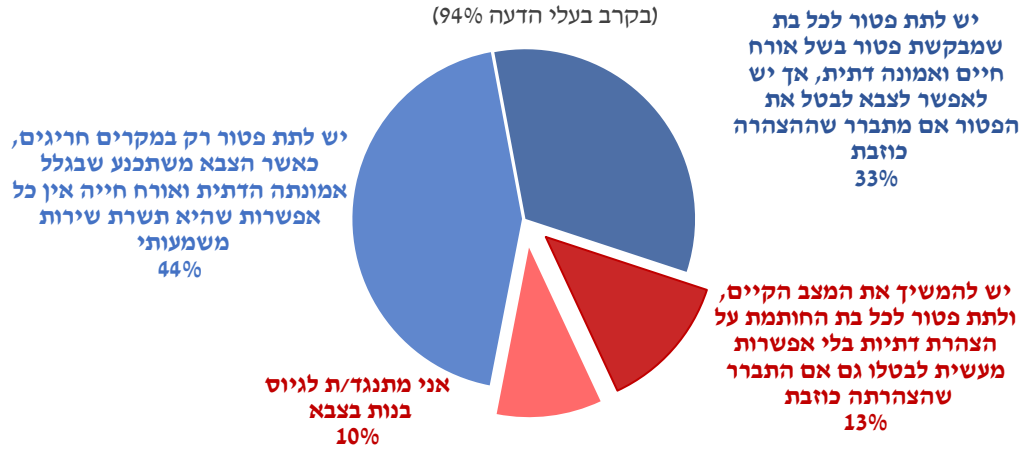

עמדות הציבור ביחס ליוזמת שר האוצר להתנות 25% מתקציב רשתות החינוך החרדיות בעמידה במבחנים חיצוניים במקצועות הליבה (פילוח לפי כוונת הצבעה)

❖ הצהרות כוזבות לצורך פטור משירות לבנות

עמדות הציבור ביחס לביטול פטור אוטומטי שניתן על בסיס הצהרת דת כוזבת

רק 13% בדעה כי יש להמשיך את המצב הקיים בו בנות החותמות על הצהרת דתיות מקבלות פטור אוטומטי מגיוס לצבא בלי אפשרות מעשית לבטלו גם אם התברר שהצהרה שקרית. בנוסף אליהם עוד 10% מתנגדים לגיוס בנות לצבא. מאידך גיסא, 44% בדעה כי יש לצמצם את הפטורים ולהעניקם רק במקרים חריגים, כאשר הצבא משתכנע שבגלל אמונתה הדתית ואורח חייה אין כל אפשרות שהיא תשרת שירות משמעותי, ו-33% נוספים בדעה כי בצד הפטור הניתן לכל צעירה החותמת על תצהיר דתיות – יש לאפשר לצבא לבטל את הפטור אם מתברר שהצהרה כוזבת.

כזכור, הליכוד ורע"ם מנעו הארכת תוקפן של הוראות החוק שהסדירו אפשרות לביטול מנהלי של הפטורים, אך רק 17% ממצביעי הליכוד בדעה כי יש להמשיך את המצב הנוכחי [ו-3% מתנגדים לגיוס בנות לצבא], בעוד 80% בדעה כי יש לשנותו.

תומכים במתן פטור רק במקרים חריגים, ובאפשרות לבטל את הפטור במצב של הצהרת דת שקרית (פילוח לפי כוונת הצבעה)

